

Dom i svijet : mjesečnik jugosl. emigranata

Other document types / Ostale vrste dokumenata

Publication year / Godina izdavanja: **1932**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:270:703999>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-13**

Repository / Repozitorij:

[Croatian Emigrant Press - Repository](#)

Vrijednost
godine 1932

DOM I SVIJET

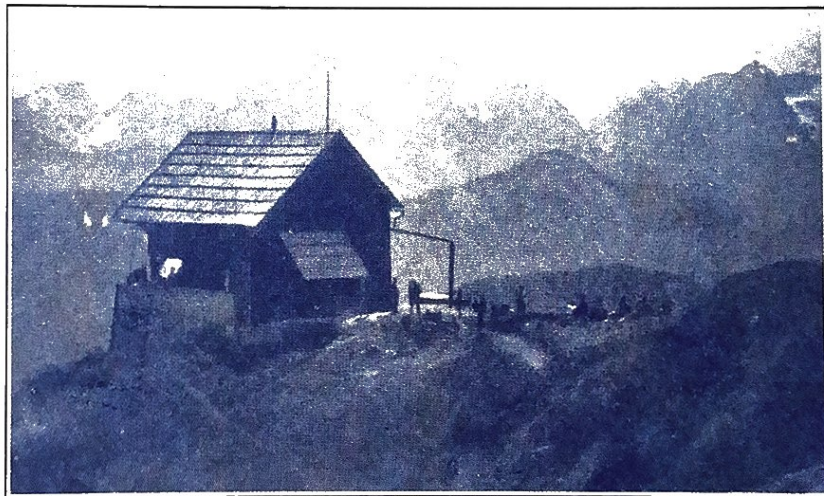
MJESEČNIK JUGOSL. EMIGRANATA

A Monthly Magazine
for Yugoslav Immigrants

GOD. 1.

PERTH, SEPTEMBRA, 1932.

BROJ 1

TRIGLAV.

Ova prekrasna, gorda planina u sjevernim gorama, visoka preko 2700m, takini se sa krasatama. Švajčarskih planina te godišnje mami silne domaće i strane turiske u svoje tajanstvene domene i pruža tijelu zdravu razonodu zimskog športa, a oku užitak na romantične doline dokle doprejeti može.

SADRŽAJ: UVOD.—DOMAĆEM OGNJIŠTU (SA DVIJE SLIKE).— ŠTAMPA.— SVJETSKA KRIZA.—ISELJIVANJE.—OVOGODISNJA OBRADA DUHANA.—KAKO SE MOŽE SPASITI EUROPA?—U CVIJETU MLADOSTI (NOVELA).—ŠPANJOLSKA I NJEMAČKA (SA SLIKOM).—ODLAZAK DR. MILANA ŠARICA (SA SLIKOM).—BOLEST NA DUHANU.—KRATKI POUČNI ČLANCI.— ŠALA.— KRIŽALJKA.—ITD.

JOHN WILLS PERTH

MLIJEČNI PRODUKTI

SVJEŽE VOĆE

POVRĆE

DUHAN

JESTIVA

SLATKIŠI

SLATKA PIĆA

KAVANA

FILIJALKE

BOULDER CITY

LEEDERVILLE

BUCKLAND HILL

Izlazi početkom svakog mjeseca.
Godišnja pretplata
10 šilinga—Pojedini
broj 9 d.

DOM I SVIJET

Cijena oglasa: širina jednog stupca, za svaku inču 3/6. Priopćeno 6 d po retku. Za dugoročno oglašivanje osobiti popust.

ILUSTROVANI ČASOPIS JUGOSLAVENSKIH ISELJENIKA AUSTRALIJE I NOVE ZELANDIJE.

IVO BILIĆ, UREDNIK.

UPRAVA I UREDNIŠTVO: 206 WILLIAM ST., PERTH.

POŠTANSKI PRETINAC: BOX N 1096 G.P.O., PERTH.

GOD. 1.

PERTH, SEPTEMBRA, 1932.

BROJ 1

“DOM I SVIJET.”

Nema sumnje da je našim zemljacima u ovoj zemlji potrebna jedna novina na materinskom jeziku. Oslanjajući se na njihovu pomoć pokrenuo sam ovaj mjesečnik, da udovoljim toj potrebi.

Ovaj mjesečnik je posvećen osobito onom dijelu našeg naroda, kojemu prilike nisu dozvoljavale da nauči engleski jezik. Položaj je naših iseljenika u Australiji takov, da oni moraju živjeti u šumi međusobno grupirani i nemaju priloge, da nauče vladajući jezik ove zemlje. Prama tome namaju ni dovoljno informacija o industriji, gospodarstvu i socijalnom životu, a koji su životni uslovi u ovoj zemlji.

Namjera je moja, da ovaj mjesečnik posluži kao sredstvo preko kojeg će oni bolje upoznati zemlju u kojoj žive. Preko kojeg će se oni rastavljati na hiljade milja duševno zbliziti.

U ovom ću mjesečniku publicirati mnoge stvari, koje se odnose na Australiju, pa će stupci ovog mjesečnika biti ispunjeni gospodarskim, poučnim i uobće člancima, koji su potrebni našem narodu u ovoj zemlji.

Ja doduše ne obetajem ispuniti sve u jedan mah. Malo po malo i uz pomoć mojih saradnika ja ću nastojati razviti ovaj mjesečnik, da odgovori potpuno svrsi, kojoj je namijenjen.

Ovaj mjesečnik nije politički niti on ima tih namjera.

Politički nazori dijele sve narode, pa i Jugoslaveni Australije. Političke jače momente u domovini, kao i one po ostalom svijetu biti će doduše zabilježene, ali samo objektivno.

On nema ni literarnih pretenzija, da bi našim zemljacima u pučkom i jednostavnom jeziku mogli bolje razumjeti i sami mogli izraziti svoje želje i potrebe. Ja sam uvjeren, da će moji zemljaci s veseljem primiti ovog jedinog jugoslavenskog glasnika u ovoj zemlji, jer su oni uvijek imali smisla za lijepu i korisnu stvar.

Veliki broj Jugoslavena, žive po farmama i bave se raznim granama poljodjelstva, pa prigodni savjeti i informacije u tom pogledu neće im biti na uštrb.

I našim zemljacima, koji su zaposleni po zlatnim rudnicima donijeti ćemo po koji stupac, koji će tangirati njihove interese.

Nacionalni, socialni i ekonomski život u domovini neće se također zaboraviti, jer svaki pravi Jugoslaven ne smije zaboraviti svoj dom i svoje porijeklo.

Što je dakle dužnost Jugoslavena u Australiji?

Jasno je, da ja ne mogu uspjeti bez njihove saradnje.

Trublja poziva je glasna.

Ovo je moja svrha, ovo je moja želja, ovo moj predgovor.

UREDNIK.

SIRITE “DOM I SVIJET.”

“DOM I SVIJET.”

(“Home & World.”)

In presenting “DOM I SVIJET” (Home & World) I claim to satisfy a long standing need in our community. This paper is especially dedicated to our people who do not, and cannot in the ordinary course of events be expected to understand the English language. Just as the Yugoslav language is to the average Australian a foreign language, the English until the time of his arrival in this country has been foreign to a Yugoslav. The position in life of the Yugoslav in W.A. usually requires him to work in the bush, where he has little opportunity of mastering the language of the land of his adoption, and forever he must work under the disability of not having the best information concerning industry, economics and social life, which are of vital importance to him in this land of the Southern Cross.

It is my wish to produce a news organ which will be the medium between my people. By means of this magazine I will publish in their native language many things about Australia both historical and of the present time, so that they will learn to know the land in which they live. Information concerning market prices and opportunities for employment and advancement will also be published in the columns of the “DOM I SVIJET.” The miner will benefit by the publication from time to time of information and news which concern him in

his industry: the agriculturist will be told many things about his business which perhaps he has not heard of before; the timber worker will be better able to understand the industry in which he is engaged, and every possibility of employment and profit will be disclosed to the reader. Therefore, the Yugoslav worker in Australia will no longer suffer the disadvantage of not knowing the latest happenings in his respective calling. I do not, indeed claim to be able to accomplish all in a day. Little by little the structure will be proceeded with until my ideal will have been fully accomplished.

It is undoubtedly to the interests of the Australian nation to receive immigrants like the Yugoslavs, who are both able and willing to do a hard day's work. Indeed, every able bodied man of this type who arrives in Australia and intends to make Australia his home, is a national asset, and for the purposes of production and taxation is of the value of approximately £400. Every broad minded Australian, therefore, must welcome the Yugoslav as a national asset. There is room for all, and undeniably plenty hard work for all in this virgin land in turning out wastes and useless portion of our timber country into arable fields.

Australians are proud of their country. They boast of their sense of fairness and of the courage and independence of their people; they are proud of their fair grey sunny and beautiful skies; they enjoy the open, free and healthy life which the Australian's bush affords, and their chief desire, apart from their own individual welfare, is to develop and build up a new and glorious nation. These God-given blessings are the more easily appreciated when we compare their lot, bad though it may appear, to that of people in the crowded and sordid industrial cities of the older world.

This paper has no politics, and its editor no political aspiration or purpose. In politics difference of opinion divides all peoples, and the Yugoslavs of Australia, just as every other people, have their differences of opinion in

these matters. Since, therefore, the province of this paper is to serve the whole community, it must necessarily be non-political. News relating to recent events in the arena of politics will, of course, be given, but only as an exact account of recent happenings without party comment. In this manner it is hoped to create and maintain an interest in the parliamentary and governmental institutions of the land of our adoption.

A large proportion of the Yugoslavs in West Australia are farmers and gardeners. Information, therefore, concerning the treatment of soils of this State must prove to be of inestimable benefit to these people, on whose success depends largely the success and prosperity of the farming industry in Western Australia.

While the most important sphere of my labour will be educational, the national life of the Yugoslav will not be forgotten. Indeed, every Yugoslav professes the greatest love and truth in the

land of his adoption, but while doing so we do not, and cannot be expected to forget the land of our birth. The latest news from Jugoslavia will therefore be published. The happening in the skupština will be noted, and general information concerning the social, economic and political life of that country will receive due consideration.

These are my aspirations and objects. What, therefore, is the duty of the Yugoslavs in Australia? Clearly I cannot succeed without their co-operation. The trumpet call is sounded. Every true Yugoslav will respond by contributing to the "DOM I SVIJET." He cannot afford to be without this paper, and he must not be without it. Read the "DOM I SVIJET" all you who are engaged keenly in the struggle for existence (as indeed life always was and must necessarily be), and it will assist you. Knowledge is Strength. There is no strength without unity and knowledge.—Editor.

BANOVICH BROS.

HERNE HILL.

Prodaja svih vrsta dobrih domaćih i dezertnih vina na malo i veliko.

UMJERENE CIJENE.

Pišite na adresu: Box 18, Midland Junction, W.A.
DOSTAVLJA NA SVE STANICE.

ADVERTISE IN = = =

“DOM I SVIJET”

JEDINI JUGOSLAVENSKI FOTOGRAFSKI ATELJER.

Lasman Studio

935 HAY STREET.

Ugao Hay i Murray Sts.
Izrađuje fotografske snimke, preslikavanje, povećavanje i uobće radnje zasijecajuće u tu struku.

Konkurentne cijene.

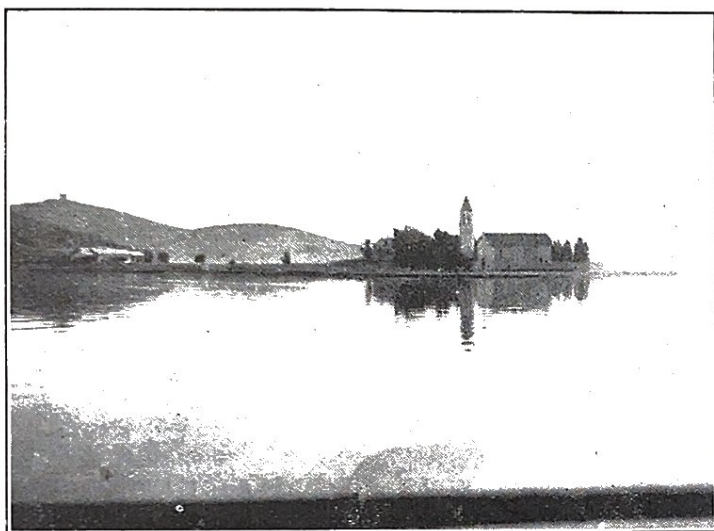
Preporuča se braći jugoslavenima.

OGLASIVANJEM U “DOM I SVIJETU” SIGURAN USPJEH!

DOMAĆEM OGNJISTU

Svima, koji se sjećamo rodnoga kraja—Domovine mile—neka bude slatka Spomen na sunčane Jadranske žale, mirisne otoke, bijele gradove i sela—od Sušaka, pa do Skadarskog jezera! Nek je spomen našim kršnim planinama! Koje sačuvaše junačku—slavnu prošlost djedova naših! Nek je spomen gorovitom Zagorju Dalmacije, plodnim dolinama srebrnih rijeka od sjevera do juga Domovine naše! Nek je spomen našim gordim gradovima diljem cijele Jugoslavije! Nek je spomen svemu, gdje nas vežu i bolne i mile uspomene od najranijeg djetinjstva do naših dana! Nek je svim našim spomen i topli pozdrav iz daleke zemlje!

DA BRATSKI PRIONEMO UZ MATERINSKO SLOVO!

VIS.

Taj naš preknasni otok leži u sreću Dalmacije i ubraja se među najstarije i najjuglednije gradove počam od vremena starog Egipta (gdje se njega spominje radi vanrednog vina). Vis je zauzeo brojne stranice u povijesti davne prošlosti, do današnjeg doba, gdje ga se još živeći stari spominju sa bitke 1866. te svojom slavnom pobjedom nazvan "ključ Jadranskog mora."

BLED.

IZGUBLJENI GALEB.

Ja sam danas ptica bez gnijezda i stana
Izgubljeni galeb negdje sred orkana . . .
Na žalo sam pao bez sunca i sjaja,
Gdje se ori jauk izgubljenog kraja — —
Tu sam skrio pjesmu u dubinu duše,
Al' se moji sancij nikako ne ruše.
U mom sreću svi su, svi su još živi,
Pokrio ih samo teški pokrov sivi,
Pod pokrovom sreće žive, jako, vruće
Još se nada suncu, čeka uskrsnuće.

—R. K. JEREŦOV.

Prekrasno jezero u Sloveniji i moderno sastajalište domaćeg svijeta. Opoljeno je vilama bujnom raslinom i divnim visokim planinama.

Čari ovog jezera privlačili su i prije svjetskog rata mnoge strance; bečkom aristokratima u zimskoj i ljetnoj sezoni bijaše stalno "odmaralište."

Izvrstan je lov na vukove, divokoze i drugu divljač, dok se lov na pastrve smatra kao jedan od najboljih ribolova na svijetu, pa nije čudo što i on privlači mnoštvo športista.

Š T A M P A

Čovjek u svom počelu, srastao sam sred prirode, okružen najskrajnijom primitivnošću, bješe primužden, pronaći i stvoriti najnužnije potrebe za življenje i opstanak. Morao da se bori, kako da se koristi sa ogromnim masama kugle zemaljske, koje su mu u svom netaknutom djevičanstvu stajale na raspolaganje. Čovjek je kroz stoljeća imao silnih i neopisivih borba, dok je ogromnu prirodu donekle svladao i podvrgnuo sebi korisnom hraniteljstvom. Kako mukotrpan taj opstanak bješe predhistorijskom čovjeku možemo si najbolje predstaviti danas, ako promatramo život divljačkih plemena pojedinih Kontinenata, kao n. pr. Australije, do kojih nije civilizacija doprla.

Čovječiji prirodjeni nagon za vječnom potražnjom daljnijeg, novog tjerao ga dalje, te kad je on u prirodi pronašao najpotrebnije: od drva, kamenja i ruda stvorio sredstva za život; a prokrčio šume i preplovio vode stvorivši jezik, tragaše za načinom izražavanja svojih misli i događaja.

Drvorez izgleda da bješe najpodesniji za tu svrhu, te su cijele događaje slikali rezanjem u drvu. Ali rezanje slika bješe jedan beskonačno dugi posao, budući se slikom stvar mogla samo u kratko i površno prikazati. Zato se išlo dalje i pronašlo znakove, od kojih konačno nastadoše slova, riječi i rečenice. I tako započeo prvo pisanje.

Pisanje knjiga bješe kroz stoljeća jedna vrlo skupocijenjena stvar i malo ih je bilo, koji su bili u stanju, nabaviti ili pročitati jednu knjigu. U to doba pismeni ljudi važili kao nadasve učeni, te cijeli svoj život provedoše pisanjem jedne ili dviju knjiga. Takove knjige se čuvali kao svete moći, pa samo bogataši mogoše si priuštiti knjigu. Za pisanje rabio se samo pergamentni papir, te je kadkada svaka ispisana stranica bila ukrašena bojadisanom slikom, pa i sama pojedina slova bjehu iskićena. Takve vjekovne ispisane knjige čuvaju se dan danas po Evropskim muzejima, pohranjene u staklenim

pretincima. Takve starine srećemo mnogo u domovima po Dalmatinskim crkvama i samostanima, koje, među mnm, mame brojne strance u posjete.

Pisalo se rukom kroz mnoga stoljeća, a da se nije moglo pronaći ni kakav napredak na tom polju, dok konačno u 16. stoljeću Njemaac, Ivan Gutenberg nije pokušao slova izrezati u drvu, složiti ih u riječi i retke, zatim olišiti bojom i oisnuu na papir. Ovaj pokus bješe vauređan uspjeh i tako je započelo stanipanje — blagodat Čovječanstvu.

Naravno, tiskanje se obavijalo u početku na jednostavan i spori način, dok znanost nije išla sve dalje tragom, te napokon danas, u novo doba, postigla vrhunac u štamparskim, čudesnim izumima. Današnje moderne tiskare, snabdjevne najsavršenijim strojevima, obavljaju svoj posao vauređnom brzinom i potpunosti, da samo čovjeku dah stane, promatrajući one željezne kosture, kako zabaciše čovjeka u kut, da prkose svojom nedostiživom brzinom mašinske tehnike. Tiskare, koje su nekada po stotine radnika uposlivale, danas obavljaju veći posao mnogo brže sa par desetaka ljudi. Stroj automatski topi olovo, ljeva ga u štapiće snabdjeva slovima, slaže riječi u retke, sastavlja na olovni okvir gotovo za tiskovne strane. Stroj reproducira svake boje i poželjnom prevlači olovni okvir i gotov za tiskanje postavlja u stroj, koji pokreće papir za tiskanje.

Ovo naše doba, koje na svakom polju, tako i na štamparskom stvoriše prava čudesa, te se milijarde knjiga i novina dnevno tiska i čita na svakom koraku. Čovjek, svaki bez razlike, ako hoće barem malo biti savremen, mora da čita, da bude barem donekle upućen o najvažijim prilikama, koje se dnevno događaju po svijetu ovog našeg modernog doba.

Najkraći i najjeftiniji put upoznavanja svjetskih događaja dandanas jesu novine, koje su postale pravi zdenac cjelokupne publike po selima i gradovima. Evropske šume se danomice sijeku za pravljenje ogromnih

masa papira, te se računa, da te šume mogu opskrbljivati svojom sirovinom još samo par desetaka godina, te će papira da nestane. A što onda? Valjda će "Radio" i "Televizija" (gledanje živih događaja u daljine) preuzeti zadaću, koju danas vrši "Štam-pa" . . .

UČITE ENGLISKI.

To morate činiti, ako mislite uspjeti u Australiji. Rabite ove knjige:

Elementary English Grammar for Servians . . . 5/6
English Conversation Grammar for Teheks . . . 7/-
Elementary English Grammar for Armenians . . . 6/-
Elementary English Grammar for Bulgarians . . . 6/-

RJEČNICI.

English-Croatian-Croatian-English Dictionary by F. A. Bogadek 42/-
Hills Vest Pocket Serbian-English-Serbian 3/6
Serbo-Croatian Self Taught 6/6
Cizech Self Taught 8/-

KNJIGE IZ VRTLARSTVA

Australian Gardener. L. H. Brunning 7/6
A B C of Vegetable Growing. H. G. Ruinsen . . . 2/6
A to Z of Australian Fruit Growing. H. G. Ruinsen 3/-
Westralia Gardener. E. A. Hughes 3/6
Tobacco Leaf: Its Culture and Cure: Marketing and Manufakture: Illustrated £1
Poštarina se zaračunava svaki 1/-—1d.

Svaku knjigu, koja vam treba, a nema je na skladištu, te novine, almanake i mjesečnike u svakom jeziku, možete dobiti kod nas, ako se predbilježite.

ALBERT & SON, LTD.,
180 MURRAY STREET,
PERTH, W.A.

Knjižara i papirnica.
Tehničke, poučne i obće
odgojne knjige i zemlj
karte.

SVJETSKA KRIZA.

Predmet svagdašnjeg raspravljanja postala je svjetska kriza, koja danas pruža sliku nepamćene bijede širom kugle zemaljske, gdje su milijuni ljudi bez rada, te se bore za ugroženi opstanak svoj i porodice. Ovu krizu drži se najjačom, a što joj je pravi uzrok, razna su mišljenja i nagađanja; nitko se ne smatra krivim, krivnju svatko otklanja od sebe i baca na druge. Ovu krizu se drži kao najjači pritisak na čovječanstvo, a možda će doći koja gora nevolja i činiti nas, zabaciti u pozadinu ovu bijedu i dati više vremena onoj novoj.

Uzroci su mnogostrani vladajućoj krizi, ali svi oni potječu i šire se iz jednog glavnog uzroka, a to je-svjetski rat. Četiri pune godine ratovanja prouzročile su, da je evropsko gospodarstvo zaostalo u proizvodjanju vlastitih potrebitina, pa u oskudijevanju svojih dobara Evropa je bila prinuđena, pokrivati svoje potrebe iz prekomorskih zemalja, i to najviše iz Amerike. Zatražene proizvode Amerika je stala na veliko fabricirati i na spekulantan kredit otpremati u evropske zemlje. Dobra se se tražila u početku u velikoj količini, te su američke tvornice rasle preko noći i širile se brzim mahom usavršavanja, pa umjesto radnih sila stale uvadjeti jeftiniju i brzu pomoć-mehanizam strojeva. I taj stroj je tada postao prvi i važni takmac sa čovjekom i uzročnik svjetske krize.

Evropa ali nije mogla uvijek da pokriva svoje potrebe na vanjskom tržištu, budući je njen dug sve više rasao, pa se je morala da brine, kako da otplaćuje dobivene zajmove. Stoga je jedini izlaz za Evropa bio, da započne vlastitim proizvodima, koji će udovoljati vlastitim potrebama, te ujedno izvozom istih pokrivati njene dugove u prekomorske zemlje. Svaka i najmanja državica trudila se za što veću neovisnost od stranih uvoza, pa radila na procvatu vlastitih proizvoda i tako se roba na sve strane, u velikim količinama fabricirala, da je svaka zemlja nastojala sto više udovoljavati svojim potrebama. Kroz to je počela opadati ona prirodna izmjena dobara se vanj-

skim svijetom, svaki je bio domaćim opskrbljen i tvornice se nadjoše u neprilici, kamo da plasiraju veliki pretek svojih proizvodnja. Skladišta se stala sve više puniti, cijene robi padati, pred pojavom prevelike proizvodnje, takozvane hiperprodukcije. Tvornicama nije preostalo drugo—za isprazniti svoja skladišta—već da ponude robu uz sto jeftinije cijene—sa znatnim gubitkom. I tako ona nagla špekulacija, koja je tolikim mahom bila zavladała, te stvorila toliče ratne—i posljedne ratne miljunere—zadobiše smrtni udarac, a mnoge tvornice pozatvaraše svoja vrata ostavljajući mase besposlenih radnika na ulici. Stečaj za stečajem se najavljiše; dionice, kojima burzovni spekulanti—osobito u Americi gradiše sjajne kule budućnosti uz lagodan život—izgubiše sve više na vrijednosti, što najbolje dokazaše veliki slom vrijednosnim papirima na newyorkškoj burzi koncem god. 1929.

Polodjelen takodjer nije ništa bolje budući je u svijetu prevelika produkcija u svim granama zemaljskih proizvodnja, pa vlada jaka konkurencija u cijenama.

Da se barem donekle zlo sprijeći sazivale se se razne konferencije po svijetu, sastajali se političari i pregovarali, kako da se spriječe nastupajuće nevolje i u glavnom se zastupalo stanovište za povećanjem izvoza a smanjivanjem uvoza.—Podunasske zemlje snovahu—podupirane od Francuske—carinski savez, po kojemu bi ove zemlje bile zaštićene kod izmjenjivanja međjusobnih proizvodnja. Došlo je do zaključaka, koji bijahu podvrgnuti odluci evropskih industrijalnih zemalja, ovim to ali nije odgovaralo i tako je na knfeorenciji u Londonu Ženevi i Lausanni stvar nepovoljno završena.

Gospodarstveno stanje ide sve na gore, na predsojeće dugove traže se-kao spas-što dulje moratorije (Zakonsko produljenje isplate dugove) što ali ne znači ništa drugo, već pripjecanje nese nosnih tereta našoj djeci; pa kako će oni biti u stanju otresti se istih, kada mi sami nijesmo mogli.

Pokraj tolikog nepamćenog

obilja neopisivih potrepština životnih moramo slušati tolike neprestane tužbe na život. Kako će ta gospodarstvena kriza da se svrši, to nitko ne zna. Zar jednim strašnim obračunavanjem šakama, pa da svršimo strašnom katastrofom modernih izuma—ili pak da se skrene nečim novim na bolje? To nitko ne zna.

The... **DON**
CLOTHING COMPANY.
477-479 WELLINGTON ST.
&
132 WILLIAM ST., PERTH

Specijalne ljetne cijene.
Ukusna vunena odijela 57/6
Specijalno krojena i dotjerana.

Čvrste radbotne hlače počam od 5/11.

Košulje marke PELACO počam od 5/11.

Razni stilovi.

Svilene košulje (teške) svi stilovi 4/11.

Vunene Flancele 3/11.

Šeširi iz čistog materijala i svilenom postavom 16/6.
MARSHALL cipele 21/-.

Odaberite ovaj dućan za VAŠU obskrbu.
MI PLAĆAMO POŠTARINU.

Kod nas možete dobiti sve vrste muzikalnih instrumenata kao: Harmonike, banjoline, mandoline, kitare, violine, potrebitine za jazz, usne harmonike, gramofone ploče. Glasovire te radio i dijelove za radio i gramofone.

MORRIS BROS.,
92 WILLIAM STREET,
PERTH.

naprama Hoyts Regent teatru.

T. LEONARD WILLIAMS,
Dipl. D.S.

ZUBAR - DENTIST

62 WILLIAM ST.
ORIENT BUILDING.

Tel. B4841.

ISELJIVANJE

Svjetska kriza i slabi uslovi u svijetu odrazili su se i na našem iseljivanju. Ovdje ćemo domjeti statističke podatke posljednjih triju godina, da se vidi koliko je broj iseljenika opao u dotičnim godinama.

Godine 1929 iselilo se iz naše države ukupno 18,189 lica, manje za 1600 od predjašnje godine. Godine 1,30 taj je broj opet manji, te se je iselilo ukupno 13,460 lica, od ovih je bilo 8,589 muških i 4,971 ženskih. Najviše se bilo iselilo u Argentinu i to 4,759 pa u U.S.A. 4,215 i u Kanadu, 2,745 lica. U Australiju se iselilo te godine 193 lica.

U godini 1931 iselilo se je u prekomorske krajeve svega 4,808 lica, dakle za 8,752 lica ili 54 po sto manje od predjašnje godine. I ove se godine najviše iselilo u U.S.A. i o 2,499 lica, zatim u Argentinu 883, Kanadu 604, Uruguay 435, Chile 99, Australiju 87, Novu Zelandiju 49 i po ispod 40 u ostale zemlje. Najveći pad pokazuju Kanada, Argentina i Brazilijska, dakle isključivo poljoprivredne zemlje, u kojima se uposlenost smanjila radi niskih cijena poljoprivrednih proizvoda. U svim godinama iseljavanja najjače je bila zastupana Hrvatska Slavonija, Dalmacija i Vojvodina. Dok je broj iseljenika u godini 1929 i 1930 opao u prekomorske zemlje za 25 po sto, dotle se povisio za isti postotak iseljavanjem u evropske zemlje. Tako godine 1929 iselilo se je u evropske zemlje 19,425 lica, a već dojučer godine 25,409 lica. U samu Francusku je god. 1930 bilo otišlo 13,593 lica.

Godine 1931 otišlo je u evropske zemlje samo 10,560 lica t.j. za 14,849 lica ili 56 po sto manje od god. 1930. Francuska je najglavniji konzument naše evropske emigracije, pa kako je i tamo nastala velika nezaposlenost, koja se iz dana na dan povećava, to su naši emigranti i tamo pogodjeni. U Francusku se lanjske godine uselilo samo 4,722 lica.

Medjutim je povraćanje ovih triju godina u domovinu sve to jače, obzirom na pogoršanje ekonomskih prilika u prekomorskim krajevima i nestašice rada. Jedan dio naših isel-

jenika pao je u tako loš položaj, da su se na hiljade njih na državni trošak povratili u domovinu.

Godine 1930 povratilo se iz prekomorskih zemalja 7,607 lica, a god. 1931, 8,089 ili 6 po sto više. Od toga se povratilo sa vlastiti trošak lanjske godine 4,416 lica, a 3,091 bili su repatri-rani.

Iz evropskih zemalja vratilo se je 1931 godine 10,046 lica, prema 7,366 lica u godini 1930, t.j. za 2,680 lica ili 26½ po sto više.

Iz Australije se je povratilo lanjske godine 231 lice, a iz Nove Zelandije 89 lica.

PUČANSTVO JUGOSLAVIJE.

Po statistici od god. 1931 Jugoslavija ima 13,929,988 duša. Muških ima 6,894,091, a ženskih 7 milijuna i 35,897. Na 1000 stanovnika dolazi 1021 žena. Jugoslavija ima 248,665 četvornih kilometara, pa prema broju stanovnika na 1 četv. kilometar dolazi 56 stanovnika.

KONFERENCIJA PODUNAVSKIH DRŽAVA.

Ovih se dana otvara međunarodna konferencija u Stresi u istočnoj Italiji, koja će riješavati pitanja za gospodarsku obnovu podunavskih država.

Na konferenciji će biti zastupane sve države centralne i istočne Europe, njih 15 na broju.

Ova je konferencija kao predsjedanje za nastajuću svjetsku ekonomsku konferenciju, koja će se održavati u najskorijoj budućnosti.

Ako tražite brata, rodjaka ili prijatelja oglasite u Dom i Svijetu—6d po reduku.

TATTERSALLS SWEEP
£6000—6/4 pojedina srećka.
W.A. SWEEP £1000—
2/6 pojedina srećka.

Informacije za sve lutrijske igre, itd. kod

WHITTY'S

148 Barrack Street, Perth.

JUGOSLAVENI!

SLUŽITE SE FIRMAMA OGLAŠENIM U

OVOM LISTU, JER GA ONE POTPOMAŽU.

JUGOSLAVENI!

The Adriatic (W.A.) Manufacturing Company Limited

Ako naši sadioci duhan a žele da njihova industrija bude zaštićena neka kupe dionice gore rečenog društva.

Za pitanje informacije obratite se na

R. D. LANE, Soliritor.

41 WELD CHAMBERS, ST. GEORGE'S TERRACE, PERTH.

Pišite i zatražite prospekte (osno ve) na hrvatskom jeziku.

Budite dioničari ovog društva i pitanje prodaje vašeg duhana biti će riješeno!

SJEME SJEME SJEME

**THE WESTRAL SEED CO.
SPECIJALISTI ZA SJEME.**

Posvećujemo osobito pažnju vrtlarima. Pomažemo savjetom novajlijama, kojima nijesu dcbro poznate okolišne prilike.

Grah, cikla, kupus, mrkva, krastavec, celer, rajčica (pamidori), dinje it. d. Sve vrste povrtnog sjemena za trgovinu na veliko uz najniže cijene. Krma za mljekare-Stabalea za voćare.

Dodite i ponodite upravitelja kod.

195 WILLIAMST., PERTH.

ili kod filiale Metropolitan Market, West Perth.

OVOGODIŠNJA OBRADA DUHANA

Već dvije-tri godine otkako naši zemljaci kao prvi pokušale sađenjem duhana u ovoj zemlji. Bili su posađeni samo manje površine, pa je biko lijepih rezultata. Ovi dobri rezultati, kao i cni u istočnim pokrajinama, dali su povoda ovoj vladi, da potpomogne ovu akciju i time obkrbi ovu zemlju vlastitim duhanom, zadrži novac u zemlji, koji je izdavan za strani, osobito američanski duhan i da u ovo teško doba bezposlice dade prigode za zaradu.

U posljednjih pet godina Australija je uvela što prerađenog što neprerađenog duhana oko dvanaest milijuna funta. Godišnje se naime uvažava oko dva i po milijuna funta, koju bi svotu uveđenjem ove industrije Australija mogla zadržati u svome džepu. Ove se je godine već posadilo oko 20,000 akre, prema lanjskom od 3,600 akera.

Ovogodišnja je i vrsta mnogo bolja od lanjske, te je konstantirano, da je veličina lista do 35 posto veća od predašnjih godina.

Inspektori su nakon svog inspektionog puta izjavili, da su mnogi neupućeni ljudi sadili duhan, pa su apelirali vladi da bi publicirala nužne knjige o gajenju duhana. Ovo dakako nebi trebalo našim sadiocima, koji imaju dovoljno iskustva dobijenog u starom kraju.

Pušači su međutim još uvijek davali prednost virginijskom duhanu, koji nije nimalo bolji od australijanskog. Razlog je taj što bi se američanski duhan, kojeg je kupovala ova država upo-

trebljavao tek dvije godine nakon berbe i naravski, da stariji duhan ima bolji ukus i aromu. Dosad australijanski duhan nije praktički pušten da sazori (maturing tobacco) da bude podesan za upotrebu. Dvije godine moraju proći da se upotrebi ovakav način. Prama tome polovica ovogodišnjeg lokalnog duhana biti će upotrebljena tekom dođućih 12 mjeseci, a polovica će se ostaviti za sazrijevanje. Ovogodišnji pridos imali su zakupiti australijanski trgovci za poprečnu cijenu od 2/3 po lb, koja bi cijena odgovarala vrijednosti u proporciji prama niskim cijena ostalih poljoprivrednih proizvoda.

Cijena od 2/3 jest puno veća, nego se plaća za strani duhan, jer 1 lb. prvoklasnog Virginija duhana, koji je jednak prvoklasnom australijanskom košta u Americi 7 d. dok u austr. skladišta dođe sa potpunim troškom za 1/-; prama tome sadiocima duhana data je najbolja prigoda, kad bi oni svoj duhan mogli prodati.

Davši ovu prigodu sadiocima ova država gubi milijuna funta, koju je svotu ubirala kao carinu za uvezeni duhan.

Oficijelna procjena ovogodišnje berbe je 10,880,000 lb.

Najviše se posadilo duhana u Victoriji pa u Queensland-u. Zapadna Australija je imala oko 200,000 lb. na 350 akera površine.

Najvažnije je pitanje za sadioce u Zapadnoj Australiji nastalo oko prodaje njihovog duhana. I do danas ostala je jedna velika količina neraspodana duhana,

koji propada po slabim skladištima, a da se i ne govori o položaju naših sadioca. Skromnim sredstvima oni se daboše na uzgajanje duhana, zadužiše se kod trgovaca i farmera, koji ih obkrbljivaše potrebitim materijalom i životnim namirnicama, sve na račun duhana, kojeg ne mogu prodati.

Ne samo što je njihov položaj ozbiljan, nego oni gube svaku volju i ne mogu da nastave sađenjem, dotično predradnjama za dođuću sezonu Mjesna i jedina firma Michelides Ltd. odbija svakog veleć, da im duhana više ne treba, dok je s početka kupovala i plaćala poprečnu cijenu od 2/- po lb, kojom bi se cijenom naši sadioce i danas zadovoljili. Mi dobro znamo da su trgovci i tvorničari u istočnim pokrajinama plaćali tamošnji duhan čak i po 3/6 po lb. Koji je onda razlog i zašto sadioce u Zapadnoj Australiji ne mogu da prodaju svoj duhan? To pitanje postavlja svak.

Porezi na uvezeni duhan, te razlika poreza na fabriciranje uvezenog i lokalnog duhana uzroci su da tvorničari ne mogu i ne trebaju kupovati lokalnog duhana.

Mislimo, da će se to pitanje u najkraćem riješiti, i da će tvorničari zalupiti i ostalu količinu duhana, kojim oni i onako ne mogu ni izdaleka pokriti svoj konzum, osobito ako se uzme u obzir metoda sazrajevanja. Obzirom na porast pučanstva, koje se iz godine u godinu povećava, te na dobre uslove za prodaju duhana susjednim otocima na istoku nastaje također pitanje za obradbu istog u tvorničke artikle, jer će skoro postojeći broj tvornica biti nedovoljan da obradi predviđajuću žetvu. Potkrijepljeni ovim faktom u osnovi je jedna nova tvornica, koja bi se imala osnovati u Perth-u, te bi i pitanje prodaje duhana sadiocima u Zapadnoj Australiji bilo donekle riješeno.

**LAFAYETTE-DEASE STUDIO,
81 BARRACK ST., PERTH.**

Specijalisti za vjenčane i
skupne snimke.
Tel. B4514 i B1461.

DAVID LLOYD GEORGE:

KAKU SE MOŽE SPASITI EUROPA ?

Prije nego što bismo potpuno mogli da shvatimo težinu problema, sa kojima se Evropa bori i koje bi trebalo da savlada, moramo se upustiti u razmatranje izvjesnih neobičnih pojava, koje vladaju na našem kontinentu. Prvo, što nam pada u oči, je prenaseljenost ovog malog komadića zemljine kugle. Na nekih 500,000 kvadratnih milja smješteno je cjelokupno stanovništvo Evrope. To je teritorija manja od Sjedinjenih Država, a ipak ima tri puta više stanovnika nego američka Unija. I to prilično mali komad zemlje odjeljeno je —da bi zlo bilo još gore—na nekih trideset suverenih država, od kojih svaka ima svoju zasebnu vladu, vojsku i svoje zasebne carinske granice.

Ta vojska i ti carinski zidovi su prava, nesreća za Evropu. Zamislimo, na primjer, da je američka Unija odvojena ovakvim carinskim granicama! Bila bi to za Ameriku daleko veća nesreća nego što je ovo danas za Evropu. Treba zamisliti 45 saveznih država američke Unije zabarikadirane i naoružane jednu protiv druge.

Sjedinjene Države pored toga mnogo manje trpe pod javnim teretima. Evropa ima ratnih dugova daleko više nego Amerika. Ali sve to još ne bi značilo nikakvu naročitu teškoću za Evropu, pored svega toga, Evropa bi se vremenom i upornim saniranjem, sprovođenjem stroge valutne inflacije, ipak izvukla iz ove neprilike i došla do svoje definitivne privredne i finansijske konsolidacije. Ali druga zla su još po sredi.

Usprkos nepovoljnijeg stanja, koje se osjeća u Evropi u svakom pogledu, u poređenju sa Amerikom, Evropa je pala i u jednu drugu kobnu zabludu, koja može da ima vrlo nezgodne i teške posljedice.

Evropa danas četiri puta više troši na svoje naoružanje, nego Sjedinjene Američke Države! Sve evropke države, bez izuzetka, unose godišnje u svoje budžete

ogromne svote za održavanje jake i velike vojske, za kupovinu ratnog materijala u neizmjernim količinama. Izračunato je, da Evropa posljednje dvije godine troši ukupno na svoje naoružanje preko dvije i pol milijarde dolara

Koliku katastrofu to za Evropu predstavlja, shvatićemo tek onda, ako opet napravimo poređenje između Evrope i Sjedinjenih američkih Država. Dok Sjedinjene Države primaju 35 od sto od cjelokupnih prinosa svjetske privrede, na njih u isto vrijeme otpada na ime naoružanja svega 17 od sto od cjelokupne svote, koliko se danas na naoružanje troši. Evropa ima od cjelokupnog privrednog prinosa otprilike isto toliko koliko i Amerika, a troši za svoje naoružanje mnogo više.

Ako ovaku ustraje, može li se izbjeći bankrotstvo Evrope?

Ako se još pomisli na strašne carinske granice evropskih zemalja, onda je jasno, da se Evropa oruža i za carinski, privredni i finansijski rat. Protiv koga? Protiv sama sebe!

U Ženevi je o tome teškom problemu već mnogo pretesano, ali osim lijepih fraza i tačnih konstatacija, ništa se nije učinilo. Konstatovano je i u Ženevi, da je svjetski rat samo doprinio tome, da se carinski zidovi između pojedinih evropskih zemalja još nisu potpuno prečišćeni.

To je sve tačno, ali je tačno i to da uslijed ovih pojava privredni i finansijski živo u Evropi postao je vrlo nezdrav. Jedna država za drugom dospjeva na ivicu finansijske propasti i tada te države moraju da se spasavaju posredovanjem Društva Naroda, Engleske i Amerike.

To sve nam pruža vrlo mračne perspektive! Ali nije još sve savršeno. Engleska se nalazi

pred teškim danima: u toj sretnoj i naprednoj zemlji, socijalna i higijenska služba je savršena, država i pojedinci mnogo žrtvuju za socijalno i higijenski neizbrinute narodne mase. A socijalno nezbrinutih ima danas u Engleskoj dosta! Engleska je nekako prebrodila krizu ratu, ali ta kriza još nije stupila u svoju završnu fazu.

Vjeruje se, da će Engleska imati još mnogo borbe oko svoje konsolidacije. A naučili smo poslije rata, da svako zlo u jednoj zemlji ima svoje reperkusije u drugoj zemlji pad nekoliko banaka u Austriji izaziva veliku besposlicu u—Švedskoj!

Deficit u turskim željeznicama izaziva veliku krizu banaka—u Berlinu potresa—engleski finansijski život i tako dalje i tako dalje.

Sve danas u Evropi ima veze, sve je tijesno spojeno, pa ipak—ovakav paradoks—sve je toliko odvojeno i tude, uslijed carinskih granica i naoružanja!

Sada nam se nameće pitanje, da li će se moći ideja mira u Evropi toliko učvrstiti i povjerenje između pojedinih naroda vratiti u normalan kolosjek, da oružanje i toliko stroge carinske granice ne budu više potrebni, ili bar ne u tolikoj strašnoj mjeri kao danas?

Možda hoće, možda neće. Od toga, međutim u prvom redu zavisi. Privredni spas Evrope. Privredna i finansijska konsolidacija Evrope može se postići samo na bazi iskrenog mira i približavanja naroda. Mogu li se narodi svijeta jednom ujediniti?

Ako mogu, onda postoji još nada, da se Evropa spasi od neminovne propasti, kojoj sada sigurno ide u susret.

N. MARICH, Spearwood.

Uzima slobodu, da pozdravi kroz ovu našu prvu jugoslovensku novinu u Australiji sve svoje mnogobrojne mušterije i preporuča se istim, da kupuju njegovo pravo naravno domaće crno i bijelo vino.

Adresa: P.O. BOX 151, FREMANTLE. — Tel. F.M. 1267.

NOVELA "DOM I SVIJETA"

U CVIJETU MLADOSTI

Njegova kućica sagrađena od stijene i gužite opaljena od sunca, viđala je horizontom.

On bijaše ljep mećak širokih leđa, krepkih prsa, simpatična zarava nea na kojima su blistala dva velika plava oka.

Živio je u društvu svojih koza i ovaca i svog vjernog pasa Putka.

Prijateljica mu je bila sniježna mećava, koja je svake godine padala po okolini i po njegovom siromašnom prebivalištu i koju je svake godine sa tjeskobom dočikao.

Sretan je bio njegov život samca i od jutra do večeri znao je samo pjevati sentimentalne brdske pjesme, koje bi razigrale ledena sreća planinara, koji su radili dolje po udolicama i proplancima.

Jedne noći, dok je on pjevuc-kao uz vatru i sa Putkom do nogu očuje kucanje na vratima. Ušuti-
Tko bi mogao biti u ovo doba i po ovom nerremenu? Ponovno jače kucanje odluči ga, da se digno i otvori vrata.

Ostane ukoćenim pogledom promatrajući divno biće, koje je zaustavivši se na pragu izgledalo više na kip, nego na živo biće. Dva oka crna i blistava. Velike kose, koje su izgledale kao da su od svile. Crvene usne kao da je ranjena.

Putko, navali na uju i počne je bijesno gristi.

— Šuti-zaviče mladić.

Ušuti siromašna životinja na zapovijed i skupi se u kut.

— Dobro došla—reče mladić.

Ona uniđe. Pogleda uokolo i počde do izlzana naslonjača uz vatru, koja je plansala živim plamenom.

— Ovdje je unutra dobro—reče tiho.

Po naglasku opazi on da strana

— Dali ste ovdje sami? . . .

— Da . . .

Jedan smiješak preleti lijepim usnama ove žene.

— Kako ste se našli ovdje gori po ovakovom nevremenu?—reče znatiželjan mladić.

Ona ga pogleda fiksirajući dugo i

reče:

— Diveći se ovim divnim plama-ma, odlučil sam danas napraviti eskurciju. ropeta sam se kasno iz grada i kad sam već bila gore odlučila sam da se popnem i do ovog vrha. Pošla sam sama, jer mi u visokim brdima samoća godi. Snijeg popraćen vjetrom i skoro nadošla noć prouzrokovala da izgubim pravac.

Duboka tama i zavijanje vjetra uplaši me. Trkala sam i vikala i kada je izgledalo da je izgubljena svaka nada opazih svjetlo kroz prozor vaše kućice . . .

Umukne da odmah nakon toga postavlja pitanja:

— Dali ste vi jedini stanovnik ovih brda?

— Ovdje na ovoj uzvisini jesam, ali dolje niže stanuju drugi planinari i pastiri.

— Ne dosađuje li vas biti sam ovdje, kao pustinjač?

— Ne dosađuje me, a napokom nisam baš sam kako vi mislite.

— Izvinite, ne mogu opaziti, ali koga imate sa obom? Majku, ženu ili koju sestru?

— Imam mog Putka i moje stado—reče zadovoljno.

Lijepa neznаница baci glavu unatrag i nasmije se glasom, koji je sličio zvuku srehra.

— Zašto se snijete?

— Mislila sam da ste čudnovari koliko interesantni. Ali recite mi, dali ste ikada ljubili?

— Poštovao sam: više nego ljubio.

— Koga?

— Moju majku.

— I za nijednu drugu ženu niste imali osjećaja?

— Ne . . .

— Grehoća, jedan lijepi mladić kao što ste vi! . . .

On ju je gledao, a da nije razumio značenje njezinih riječi.

— Kako vam je ime?

— Ljubo!

— A koliko godina imate?

— Dvadeset.

— Dvadeset godina? I ne ljubite još, i ne poznate ljubav? U dvadesetim godinama, kad je život ljubav, samo ljubav? Kada se samo ima pravo ljubiti? Oprostite, ali vam ja ne vjerujem.

Sa srecem koje je jako kucalo

Ljubo je slušao one riječi. Nije znao da se snađe i odgovori. Stajao je upram pogledom u nju griskajući usnice, da sakrije nemir koji ga obuhvatio.

— Draga mi je doista ova vaša kućica—reče ona pogledajući uokolo.

— U njoj sam ja rođen.

— A imate li namjeru ostati između ovih zidova za cijelog života?

— Ako bude suđeno. . . .

Nastane muk. Ona se digno iz naslonjača, približi se mladiću i nastavi smijući se:

— Hvala vam na gostoprimstvu, mogu li još zamoliti za uslugu, da me otpratite dolje do mjesta?

— Ako je to vaša želja? . . .

— Biti ću vam zahvalna. . . .

— Dali se sada bolje osjećate?—upita on stidljivo.

— Da, hvala, vaša vatrića mi je ugrijala srce. . . .

Na izlazu se ona još jednom okrene, pogleda naokolo i reče:

— Drago mi je doista ovo vaše osamljeno prebivalište, ko što su mi drage vaše lijepe plave oči. . . .

Ljubo baci još jednom pogled na lijepu neznanku, koja se koketno okrene i izađe. I jedan za drugim oni se uputiše. . . .

— Je li još dug put?

— Tek smo prevalili polovicu.

— Tek?

— Da, a zašto? Jeste li se umorili?

— Malko.

— Hoćete li da vas nosim?

— Jeste li toliko jaki?

— Mogu da iznesem iz doline i po sto kilograma.

— Mora da ste jaki zaboga?

Oči se njihove susretoše i uhvati ga drhtavica.

— Jeste li iz daleka gospođo?

— Ne nisam pogrešujete. . . . Ja sam kao i sve žene grada . . . vama dabome, koji stanujete u paninama žene grada su strane. . .

Ljubo poerveni, ali se ne osjeti uvrijeđen. Savije glavu i nastavi prelinuti put.

— Molim vas nemojte trčati!

Ljubo bez odgovora uspori korak, tako da je ona uvijek bila uz njega. Ali poslije nekoliko časaka ona se počne tužiti.

— Počinimo malko, umorila

sam se . . .

— Ako počinemo biti će nam kasnije teže . . . Hoćete li da vas nosim? Ponovi mladić.

— Nosite me!—

On je uhvati čvrstim rukama za vitko tijelo i ne pogledavši je i ne rekavši joj ništa nastavi put.

Ona postavi polako glavu na njegovo rame i prišapne mu:

— Ljubo, ovako sam htjela, ovako sam želila . . . stisni me, poljubi me.

— Učini da osjetim strast tvojih dvadesetih godina. . . .

Ljubo osjeti nemir, koji je zavladao njegovim cijelim bićem, osjeti da mu gori čelo i odjednom je pritisne na prsa i strašću poljubi u rumene usne.

— Vi ste uznemirili moju dušu s vašim riječima, Gospodo! Koja ste vi!

— Jedna žena, koja te ljubi.

— Recite mi vaše ime.

— Zaboravila sam svoje ime zovite me kako hoćete. . . .

— Zvati ću vas Ljubav. Hoćete li?

— Ne, zovite me Nemir.

— Zašto?

— Neznam: sviđa mi se ova riječ. Nemir! Zar se tebi ne sviđa?

Jedan drugi cjelov bijaše Ljubov odgovor.

— Vi nećete otići sutra? Vi nećete otići sada, kada ste osvojili moje srce?

— Moram. Ali ti zašto, tako lijep, tako mlad, tako snažan, pa ne dođeš dolje u grad? Šta činiš između ovih brdina? Zar nijesi umoran živeći uvijek gore? Hoćeš baš da uništiš svoju mladost na ovim vrhucima? Dođi, dođi dolje, tamo je veselje, tamo je raskoš i udobni život. . . . Vidjet ćeš?

— Neznam, ne mogu vam reći u ovom času. Potrebno je da se misli.

— Ja ću te čekati.

* * *

— Možda. . . .

Tko zna zašto već nekoliko dana Ljubo ne salazi sa svojim stadom u doline-pitali su se i

čudili planinari jednog dana.

— Valjda je bolestan?

— Potrebno je znati. Moguće mu se dogodila koja nesreća.

— Poći ću ja gore-rece jedan stari pastir.

I zbilja Ljubo je bio bolestan od bolesti, koju mu priustupe poljubi žene. Broda ovice i vjernog Putka.

— Kuda ćeš sada?—upita ga starac.

— Ne znam . . . umoran sam živjeti ovdje kao kakav pustinjač imam dvadeset godina. Idem zasudbomom.

Putko držan za uzicu od novog gospodara, pratio ga je pogledom punim boli. On je osjetio težinu tog pogleda, ali se nije okrenuo.

Adresa, koju mu je ona ostavila bila je od jedno koncertne kavane. Nije mu dakle bilo teško naći je.

U dvorani punoj zreala, svjetla i koncentriranog mirisa: ona je plesala zamamno i divije, dok se na pola golo tijelo svijalo i šuštilo u svili.

Razočara se s bolju da ju svak može priviti na prsa, da svak može ljubiti njezina pupčasta usta, da svak može ispijati slast usana što glume nježnost i dražest.

Približi joj se i reče:

— Ali, koja si ti napokom?

Ona se nasmije i ponovi svoju zamamnu glumu; ali se ovog puta Ljubo zgrozio:

— Idi, mrzim te, ti si mi uništala žitak!

Ona se ponovno nasmije, a jeka njenog smijeha pratila je njegov bijeg na od poniženja na putu k povratku.

Nastane noć. Želio je da ga nitko ne vidi, da nitko ne zna za njegov povratak. Hodanje ga vrlo umori. Prošavši mimo jednu kolibu očuje lajanje psa. Poznao ga je. Bio je Putko, koji nije bio više njegov; prodao ga je, a da ga opet otkupi nije imao više novaca.

Jedna gorka suza poleti mu niz lice, ali se on znao trgnuti. Zas-

rami se. Snijeg je već pokrio svojim plašom sve osjeća je . . .

Nađe svoju kućicu kako ju je i ostavio. Mučio ga je nemir pri pomisli da se je osudio zaboraviti snijeg i ljubljena polja. Snijeg sa svojim bjelilom kao da mu se smijao, sa smiješkom dobrim iskrenim, ali ipak ukornim: Što ga je iznevjerio, što nije ostao tu kao i prošlih godina čekajući njegov dolazak.

* * *

Vrijeme je prolazilo brzo, ali on od svoje bolesti ne ozdravi. Uvijek, u svako doba dana i noći dolazila mu pred oči vizija žene, koja mu govoraše:

— Dodaj još te čekam!

— O bijela moja planino, ozdrav ti moje srce!

U njegovim se psima plamen naprotiv sve više raspaljivaše uznemirujući ga. I htio je ponovno poći. Bijela polja mu ali ljubemorno pripravise osvetu. I kada se je uputio dole u dolinu, ona ga nečujno uhvate u svoje krilo, davši napokom mira njegovu sreću.

Sniježna ga naman uhvati na svome putu i njegova kućica gore na visini, koja je dostizala horizont, bila je jedini nijemi svjedok njegova svršetka.

DAJEMO NA ZNANJE NA ŠIM ZEMLJACIMA, DA JE UPRAVA OVOG LISTA NARUČILA IZ STAROG KRAJA VIŠU KOLIČINU JUGOSLAVENSKIH KNJIGA: ROMANA, NOVELA, I POUČNIH KNJIGA, NAŠTO SE UPOZORUJU ONI, KOJI KNJIGU VOLE.

POŠALJITE SVOJU PRETPLATU ČIM PRIMITE OVAJ BROJ, DA VAM UZMOGNEMO I DOJDUĆE BROJEVE REDOVITO ŠAVATI.

Zubarstvo
MASSEY CROSSE and CO.
Specijalisti za zlatne zube
Vadjenje zubova bez boli
85 VILLIAM ST., PERTH.
blizu Hoyts teatra.

Prvorazredna bijela i crna vina sa vlastitog vinograda
dobijete kod
Kosovich Bros. via MIDLAND, W.A.
BASKERVILLE,
PEČENO VINO (PORT) NAŠ JE SPECIJALITET.
Dostavlja na svaku stanicu u W.A.

SPANJOLSKA.

Nakom proturevolucionarnog proglašenja, kojeg je u aprilu uputio španjolskom narodu bivši kralj Alfonso i njegov unuk Karlo Bourbonški, uskrsnulo je bilo opet pitanje gostopriinstva Alfonsova u Francuskoj. Sadržina toga proglašenja je bila, da ništa republikansku vladu i restauriraju monarhiju.

Kad je nakom proglašenja španjolske republikom, Alfonso pošao u Francusku, on nije odabrao tu centar za propagandu, pa je ta gesta bila prisilila francuske vlasti, da ispituju stvar.

Francuska je i inače zemlja, gdje se organizuju slični pokreti. Tamo su ruske izbjeglice vodile proturevolucionarnu propagandu, tamo je bio organiziran protu fašistički pokret itd. Dakle je Francuska utočište svakovrsnim političkim izbjeglicama i inače licima, kojih proganja zakon drugih država, pa je Alfonso samsljedio primjer ruskih vojvoda, generala i aristokracije i jednog broja kolega—evropskih kraljeva.

Sada, opet veliku je uznemirenost pobudilo otkriće novog monarhističkog pokreta, koji je doveo do velikog broja uhapšenih Grof Vallelano, Villada i mnoštvo druge španjolske aristokracije, za koje se drži da su agenti bivšeg kralja uhapšeni su. U vezi a time odmah je izdan zakon o razlasbi.

Bivši španjolski kralj Alfonso XIII. rodio se je u Madridu, kao posmrče, te je odmah bio proglašen kraljem. Majka mu je Marija Kristina nadvojvotkinja austrijska, koja je nakom smrti svog muža preuzela regentstvo, Alfonso je stupio na prijestolje god. 1902. Oženio se je engleskom princezom Viktorijom Eugenijskom i imao je s njome šestoro djece, koja su sva duševno i tjelesno bolesna. U zadnje doba je Alfonsova vladavina bila burna; uvijek je strepio o prijesto, dok kod zadnjih izbora revolucionarni španjolci ne glasaše u ogromnoj većini za republiku i time dadoše posljedni udar monarhiji, a kralj se gentlemanli povukao. On, eto sada iz progona opet vodi propagandu

za uspostavu monarhije, dok španjolci i nadalje vode borbu oko unutrašnjeg sredjivanja države.

*
*
*
NJEMAČKA.

HERR VON HITLER.
hipnotizira masu. . . .

Dolaskom von Papenove vlade na čelo Njemačke ima se uvjerenje, da on ide za tim, da pripremi teren za dolazak Hohenzolerna na prijestolje. Njegov dolazak na vladu nije primljen sa simpatijom inostranstva, jer se znađe, da je on pristaša one politike, koja je bila godine 1914 i prije, kad je on bio na poslanstvu u Americi, igrao vidnu ulogu u špionazi i djelovao mnogo, da se Amerika upusti u rat.

Glavni protivnik njegove politike je vođa nacionalista Adolf Hitler, koji je na posljednjim izborima uspio, da dobije najviše glasova od pojedinačkih stranaka tako da je njegova stranka danas najjača u Njemačkoj. Za čim ide njegova politika i koji stav on ima zauzeti?

“Isti onaj, koji je imao i signor Musolini kad su fašisti jurišali na Rim.”—rekao je Hitler upitan od Hindenburga predsjednika republike.

Po zadnjim vijestima izgleda

da Hitler ipak neće uspjeti i ako je u zadnje vrijeme izgledalo da će njemački fašizam potpuno pobijediti. Veliki su nemiri i krvoprolića bili prošloga mjeseca u Njemačkoj, a počeli su osudom petorice fašista na smrt, koji su navodno ubili jednog komunistu u Šleziji.

Za vrijeme rasprave aula sudbene zgrade u Benthenu bila je ispunjena fašistima, koji su napeto očekivali osudu. Veliki odredi policije bili su postavljeni po koridorima i pred zgradom oboružani bombama i mašinskim puškama.

“Ovo današnje kormilo Njemačke pokazuje konac slobode njemačkoga naroda”—mi goji ćemo proliti krv za ovu slobodu, sigurni smo, da će nasi životi biti osvećeni—rekao je jedan od osuđenih. Povici “živio Hitler”! orili se dvoranom.

Pred sudbenom zgradom sakupilo se međutim više od 10,000 smeđih košulja (njemački fašisti po uzoru talijanskih fašista, nose smeđe, mjesto crnih košulja), koji su vijest o smrtnoj osudi zgožnjom primili.

Sve su ulice bile opkoljene naoružanom policijom, koju su pojačali jaki odredi kavalerije. Kad su Hitlerovci prodrli kordon policije i htjeli ući u sudbenu zgradu, uperila je policija iz ove mašinske puške na njih, našto su fašisti reagirali bacivši po koju bombu. Nastala je okrutna borba. Jedan broj mrtvih i ranjenih ležao je u krvi.

Iz svih krajeva Reich-a najavljeni su bili tih dana veliki nemiri u kojim je bilo dosta mrtvih i ranjenih.

Čim je Hitler saznao za osudu sazvaio je narodni savez i izdao proklamaciju na narod, na centralne vlasti i na predsjednika republike.

Četiri milijuna smeđih košulja, veli on, stoje pripralni, da navale na Berlin. Sva štampa, kao i ona izvanjska osudila je ovu politiku Njemačke.

J. S. BOWCOCK,
PREMIER BUTCHER — MIDLAND JUNCTION, W.A.
NAŠA LOZINKA.

Čistoća, uštivost i pažnja.

TEL. MJ 12.

DOLAZAK DR. MILANA ŠARIĆA.

Dne 3. Maja stigao je parobrodom "Oronsay" iz starog kraja Dr. Milan Šarić. U luci Fremantle dočekalo ga nekoliko naših ljudi, s kojima je imao pismene veze dok je još bio u starom kraju. Prvih dana njegova dolaska Dr. Šarić je dnevno bio posjećen od našeg naroda, a na zabavama u Osborne Parku, Midlandu i Sperwood-u odrazio je govor u kojem je pozdravio naš narod. Istakavši želju, da bude prijatelj svima i da pomogne našem narodu. Dr. Šarić je rođen u Zagrebu, kamo je i svršio pučke i srednje škole. Financijalno dobro situiran bio je u mogućnosti da pohađa i strane univerze i popuni svoje zvanje. Studirao je u Beču i proboravio duže vremena na tamošnjoj klinici dobro poznatog profesora Wienkebacha, a kasnije na klinici za tuberkulozu profesor Neumanna. Iza tih studija pošao je do glasovitog liječnika za bolesti srca profesora Liana u Parizu. Vratio se je kasnije u rodni grad, gdje je završio studije na tamošnjem medicinskom fakultetu. Po banskoj upravi bio je postavljen liječnikom u Virovitici, a nakon toga dobio je mjesto gradskog liječnika u Zagrebu, gdje je djelovao do odlaska u Australiju.

Ovih dana otputovao je Dr. Šarić natrag u domovinu, nemojavši isposlovati dozvolu da ostane i otvori svoju ordinaciju.

Odmah naime po njegovom dolasku, a krivnjom tumača stvorila se za njega nezgodna situacija, a isto to tumačenje proširilo se među našim narodom, koji i onako sve gleda novo sa nepovjerenjem.

Necemo se potanje upuštati u ovaj delikatni slučaj, jer bi se možda i to krivo tumačilo. Necemo krivnju svaljivati ni na njega istog; njegove ćemo pogreške odbaciti na njegovo neiskustvo, mladost i nepoznavanje prilika u ovoj zemlji.

Dr. Šarić se nije obratio ni zatražio informacije dok je još bio u starom kraju ondje gdje je trebao, nego se je bazirao na slabim informacijama nepoznatih ljudi, kojih su vodili drugu ciljevu i koji su preko njega vodili svoju "politiku" i raspaljivali i onako jaku mržnju među našim narodom a da nisu ni mislili koliko se igraju njegovom sudbinom.

Svaki pošten čovjek mora požaliti ovaj slučaj, koji nije baš na čast našoj naciji i koji je nanio Dr. Šariću ne samo materijalne, nego i moralne stete.

Mi mu ovom prigodom želimo sretan put i bolju sreću, željom da ga što skorije opet vidimo u našoj sredini.

Veliki dobici
NORNALUP TOBACCO LTD.
Dionice po £1.—5/- unapred
kod prijave, odnosno 2/6.
Za potanje upitati kod.

F. S. RICHARDSON.
21-22 A.M.P. Chambers.
Tel. B8443.

**ULOŽITE NOVAC U
ZEMLJU!**

**ZUBAR-DENTISTS.
BRAHAM BROS**

Specijalizirani za punjenje i postavljanje
zlatnih zubova.

Vađenje zubova bez boli
garantirano.

59 Market Street,
FREMANTLE.

Ako trebate dobrog vapna za zidarske
i gospodarske svrhe, obratite se na.

**Direct Lime & Wood Supply
ANTICICH & LULICH-
VLASNICI.**

ZNAČENJE IMENA "MARU."

"Maru" je zadnja riječ kod imena svih japanskih brodova, kojih je uvijek u Australskim lukama. Tako naprimjer "Junjo Maru," "Capetown Maru" itd.

"Maru" znači brod, ali ima još silu značenja od kojih evo nekoliko interesantnih.

Pred mnogo godina upravljao je Japanom car Kotei, koji je imao slugu Tajtošina. Nebeski poslanik bijaše jednom poslan, da ga nauči brodogradnji, nu kako je Tajtošin bio običan čovjek, bilo je pravo čudo, kad je on napravio brod. Poskaniku je bilo ime Haku-do-Maru, pa je u počast njemu prvi brod u Japanu prozvan njegovim imenom.

Druga tradicija veli, da je pod vodom nekog jezera živjelo božanstvo Akuma-gira Maru, koje je imalo moć poput boga Neptuna-boga mora. Da ublaže eventualnu srdžbu boga, koja bi donijela nesreću brodu, okrsti svaki brod njegovim imenom.

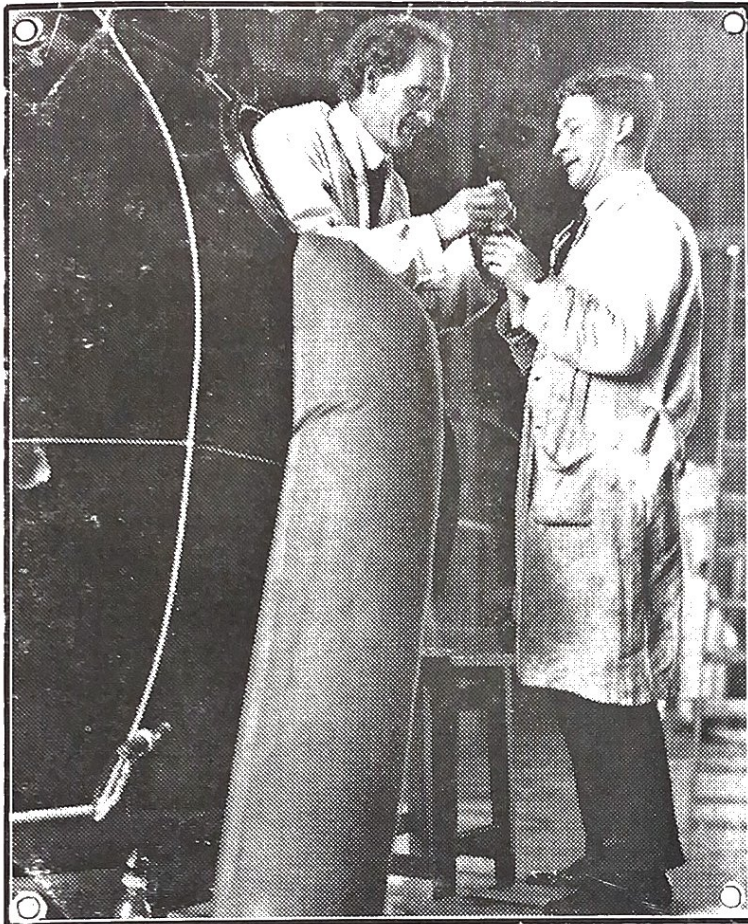
Pred mnogo godina, kad je Japan još bio mlada zemlja dijelio se je na više pokrajina ili kraljevina, kojima su vladali nametnuti gospodari odnosno kraljevi. Njihovi su dvorci bili sagrađeni rasokošno sa velikim tornjevima, a oko dvorca bijahu iskopani jarci i puštena voda u njih, da bi se gospodar lakše obranio. Ovi su dvorci izgledali, kao da su postavljeni usred malog mora. Tornjevi dvorca bili su obično zvati "Maru." Kad bi se sagrađio brod i poronuo u more izgledao bi kao dvorac na jezeru, pa mu je i dat taj nadimak.

"Maru" znači još i drag i mio. Mnoge ugledne porodice u Japanu imaju u svojem imenu riječ "Maru."

Ako brod ide na otvoreno more, pa ako nam nije drag i mio, kako može onda imati sreću? Japanci i zato brod "Maru" sto znači putuj sretno.

Ratni brodovi, koji su oboružani za napad i obranu ne trebaju sreće, zato oni nemaju uz ime dodatka "Maru."

LIJET PROF. PICCARDA U STRATOSFERU.

Prof. Piccard razgovara sa svojim pomoćnikom.
Dr. Kipferom prije lijeta u stratosferu.

Belgijski fizičar prof. Piccard konstruirao je lanjske godine balon, kojim je moguć lijet u velike visine u stratosferu. Dabome ta njegova gondola konstruirana je po najmodernijim principima tehnike. Podigao se je 18. prošlog mjeseca u jutro sa svojim pomoćnikom Cosyn-om i dostigao visinu od 55.777 noga t.j. preko 10 milja nadmorske visine, potukavši svoj lanjski rekord. Visina, koju su oni postigli je skoro dvostruka od visine najvišeg brda na svijetu Mount Everesta, koji je visok 29.000 noga nad morskou površinou. Ovu je visinu postigao, kad je lebdio nad Tirolom i on veli da je jasno mogao vidjeti zemlju i Sredozemno more. U toj visini bila je takova studen. da se je on pobojavao, da će poginuti. Bojali su se također da ne padnu na kakovo slabo mjesto, kao i lanjske godine, kad su pali

na Gurl glečer (vječno smrznuto brdo). Ovog puta su bili sretniji, jer su se nakon 10-satnog lijeta spustili na obalu jezera Garda u Italiji. Tu im se također dogodila neprilika, jer seljaci, koji nijesu razumjeli francuski nijesu htjeli da vežu bačene im konope za stabla, pa se gondola opet bila podigla za 150 noga i pala ošteivši se.

Ovaj lijet prof. Piccarda je upriličen za znanstveno proučavanje stratosfere, svemirskih zraka. On veli da će, kad se izume aeroplani koji će moći letjeti po velikoj visini, put iz Europe Ameriku trajati samo 6 sati, obzirom na lagane vjetrove, koji tamo pušu samo jednim pravcem i na slabi otpor zraka. Prof. Piccard će skoro opet poduzeti takov znanstveni lijet sa uzlazne tačke u Hudson Bay-u.

JAMES STREET GARAGE,
90-100 JAMES ST.
Service. — Parking.
J. MACCALI, Proprietor.
Gume za kotače. Mehanički
popravci bilo koje vrsti

CHAS. GAIN,

KROJAČ.
136 WILLIAM ST., PERTH

Poznati jugoslavenski
krojač.

Odjela po mjeri počam
od £3/17/6.

Za šatore, zastore i vrećice
za vodu

J. H. GRAHAM & SONS,
260 WILLIAM ST.

Prvorazredna izradba.
Gotovo ili po naručbi.

GIUSEPPE RE & SONS
UVOZAČI.

Dajemo na znanje jugosl. općinstvu, da nam je stigla iz Italije velika količina sortiranih makarona, maslinovog ulja, bakalara, riblje salate, salama i.t.d., koje nudimo uz najniže cijene.

Narudžbe iz vani biti će najbrze i najtočnije otpremljene.

67 JAMES ST., PERTH.

Za naturaliziranje, za slučajevu oporezovanja i putne isprave obratite se na

C. BIERMANN
POREŠKI VJEŠTAK

33 BARRACK ST., PERTH.
Tel. B 5303.

KRONIKA GRADA I OKOLICE.**TUČNJAVA U JAMES STR.-U.**

Dne 10. prošlog mjeseca u 8 sati u veče desio se s onu stranu mosta ne rijetki slučaj, koji je imao za rezultat, da je Talijan Domenico Condello bio duboko porezan brijačom britvom od lijevog uha do usnice.

Dogadaj se zbio u dvorištu jedne kineske kuće, gdje se sastaju svaku večer osobito stranci i igraju po čitavu noć.

U toj kući je bilo već više puta tučnjave i igrači su više puta po policijskim organima bili zatečeni i odvedeni u zatvor, ali igra se ipak nastavljala.

Jugoslaven Ivan Vekić igrao je te večeri u društvu Kineza i Talijana. Condello je izazivao Vekića tekom igre pozivajući ga na mečdan. Ovaj je to odbio, budući je s Condellom bilo više njegovih zemljaka. Oni su navalili na Vekića i poseli ga udarati, a njemu je uspelo pobjeći u stražnje dvorište, gdje ga oni opet uhvatiše i navališe na njega. U toj borbi Vekić je pobjegao u prednje dvorište a oni ga slijedili. U onoj zbrci i mraku ne može se znati je li baš Vekić porazio Condellu ili je to učinio neko drugi.

Službujući redar Collins uhvatio je Vekića i odveo na policiju, gdje je pridržan u zatvoru, a Condello odveden u bolnicu, gdje mu je rana bila sašivena. Na 23 pr. mj. bila je parnica na policijskom sudu i slučaj će biti riješen 8. o. mj. na višem sudu.

Svakako ovaj slučaj nije na čast jugoslavenskoj koloniji i mi savjetujemo naše zemljake, da ne zalaze u te misteriozne kuće, gdje se sastaju majgori elementi i gdje čovjek nikada nije siguran za život.

ERNIE MARTIN**229 MURRAY STREET, PERTH.**

Ako hoćete kupiti ili prodati zemljište za voćarstvo, vrtlarstvo, mljekarstvo, peradarstvo itd., kuće svake vrste u gradu ili okolici, posjetite nas.

NACI ĆETE KOLIKO I ŠTO TREBATE UZ UMJERENE CIJENE.

VALENCIA VINEYARDS LTD.

Apelira svim jugoslavenima da kupuju **VALENCIA VINO I SPIRIT ZA POJACAVANJE.**

Prvorazredna slatka i jaka vina. Podupirite lokalnu industriju.

Umjerene cijene—Vinogradi i podrumi n Guildford-u W.A. Glavni ured 46 WELD CHAMBERS, PERTH.

STRAJKASHI SA FRANKLAND RIVER—A.

Dne 25 prošlog mjeseca pripjelo je vlakom 270 štrajkaša sa Frankland Rivera u Perth.

Na stanici je bilo mnogo znatijeljnog svijeta, koji su ih sa simpatijom dočekali.

Pred nekoliko sedmica bili su oni iz Perth-a poslani tamo na državnu rabotu, da sijeku i čiste šume (clearing), ali uslovi ih nisu zadovoljavali i oni zatražiše bolje. Nije im bilo udovoljeno i oni stupiše u štrajk i odlučišepovratiti se natrag u Perth. Napustivši rad marširali su oni 45 milja do najbliže željezničke stanice u Mount Barker, gdje su zaposjeli pet vagona vlaka za Perth

Nakom dolaska u Perth izaslaše svoju delegaciju pred vlasti, da im prikažu stvar i osposluju zadovoljavajuće uslove u kojem bi se slučaju oni jedino povratili na rad.

Oni svoje stanovište opravdavaju ime da, uz cijenu od £ 6, koju su oni dobivali za sičbu i čišćenje po jednom akeru nije moguće uz najnaporniji rad zaslužiti troškove za uzdržavanje, naprotiv bi odgovarajuća cijena bila tri puta viša, nego su oni dobivali.

Državne vlasti ih savjetovaše, da se povrate natrag, pa će biti poslan jedan nepristran procijenitelj, koji bi sa jednim članom njihove delegacije ustanovio pravu, odgovarajuću cijenu, ali su oni odbili takovu ponudu odlučivši ne ostavljati Perth, dok im se ne daju i ne garantiraju

povoljni uslovi.

Održali su nekoliko sastanaka i diskutovali o svojoj poziciji, odašiljali svoje delegate državnim vlastima, stajući čvrsto na svome stanovištu, ali do danas nije došlo do nagodbe.

Ovaj štrajk je međutim prosao bez ikakvog incidenta, te su se štrajkaši svagdje najmirnije ponašali tražeći svoja prava.

Drži se da su komunisti pokretači ovog štrajka.

U ovom će broju naši čitatelji opaziti po koju štamparsku pogrešku, koju slagari vrlo lako naprave nepoznavajući jezik i neka slova našeg alfabeta.

Uprava ovog lista moli naše zemljake, osobito one u istočnim državama i Novoj Zelandiji, da se jave dopisima. Informativni članci, koji tangiraju interese naše emigracije biti će sa zahvalnošću tiskani.

TATTERSALLS SWEEP
£6000—6/4 pojedina srečka.
W.A. SWEEP £1000—
2/6 pojedina srečka.

Informacije za sve lutrijske igre, itd. kod
148 Barrack Street, Perth.

E. LUISINI
215 WILLIAM ST., PERTH.

Sve vaše potrebe možete po dmiriti kod dobro poznate firme u William St.

Odljela, šeširi, cipele, košulje, kravate, čarape, ovratnici i t.d.

Putni kovčezi, galanterijski artikli i sve potrebštine potrebite onima, koji žive na farmi i u šumi.

Dobra roba—Umjerene cijene.

BOLEST NA DUHANU.

Jedna ozbiljna bolest poznata kao modra plijes, pojavila se je na rasadnjaku Gosp. Mate Turića u Middle Swan. Dvije ježe njegova rasada potpuno su uništene, a i ostale zaražene. Uzrok ovoj pojavi nije poznat. Gosp. Turić je i prošle godine sadio duhan i nije bilo opaziti ove bolesti, pa se drži, da je bolest bila u nedisinficiranom sjemenu jedne vrsti turskog duhana, kojeg je Gosp. Turić ove godine posijao. Gospodarstveni odsjek je odmah poduzeo potrebite mjere, da se ovu bolest spriječi.

Najbolje sredstvo, da se spriječi ova bolest je polijevanje ranju dobijemo ako rastopimo 4 oz. sada sa rastopinom Bordeaux, a modre galice u 1½ galon vode. Modra galica nesmije biti rastopljena u metalnim posudama, osim bakrenim, brončanim, te drvenim, staklenim, poreulanskim i posudama iz zemlje i stijene. U drugoj pak posudi, bilo kojeg materijala treba rastopiti 6 oz. vapna u 1½ galon vode, te procijediti kroz rijetko platno, da se odstrane komadići kamena i druge nečisti. Dobro pomiješanim ovim dvjema tekućinama treba odmah rasad polijevati, po mogućnosti finom strecaljkom, da lišća budu sitno polivena, a da ne budu ranoočena. Eventualni preostatak nakon što je obavljem taj posao, treba proliti nikada ga ostaviti za dojučući put, jer se isti lako pokvari.

Polijevanje se ima ponavljati jedan put sedmično, dok se biljke ne presade, a nakon toga i uz povoljna vremena nije potrebno. Polijevanje se ne smije obavljati kad je dan vruć, nego jutrom, kad je lišće suho.

Nemojte inače nikada zalijevati rasad večerom, nego jutrom

i to samo kad je potrebno. Često zalijevanje nije dobro. Pokravajte ga noću i za kišnih dana. Svakom informaciju i eventualnu bolest, koju bi naši uzgajatelji duhana opazili imaju javiti Gospodarskom Odsjeku (Agricultural Department) u Perth-u, koji će mu dati potrebite upute.

POTREBA OSNUTKA DILETANSKOG DRUŠTVA.

Dok drugi narodi u ovoj zemlji imaju svoja prosvjetna, zabavna, diletanska i slična društva i klubove, mi Jugoslaveni time oskudijevamo.

Pokušalo se i ustanovilo dođuše po nekoja društva, ali su ona neaktivna ili kratkoga vijeka. Jedan je razlog tome—nesloga.

I dok god mi ne budemo složni i dok se ne budemo uzajamno pomagali nećemo u nijednom pothvatu uspjeti, ni doći na onaj stepen, na kojem se nalaze drugi narodi u ovoj zemlji. Ta rakrana našeg naroda, dovela je čak do toga da jedan drugoga mrzimo.

Pred pet godina osnovalo se je u Perthu, Jugoslovensko Prosvjetno i Potporno Društvo, koje je dobilo lijep broj članova, ali na žalost to društvo nije odgovorilo zadaći, koja mu je namijenjena. Par plesova, koje je priredilo imalo je samo jednu svrhu—materijalnu korist. I to je dobro, jer bi bez toga bilo društvo nemućno, ali kad već ono ima dovoljno kapitala, moglo bi svojim članovima i jugoslavenskoj publici prirediti od vremena do vremena po koje predavanje, predstavi i imu priredbu, koja bi djelovala odgojno, pa pored moralne imalo i materijalne koristi. Članovi imaju potpunog prava da očekuju to od društva, kojeg oni pomogloše.

Na Swanu je također osnovano nekoliko društava koja ipak nešto nastoje, što je vrlo pohvalno, samo što je u tim društvima umiješana mnogo politika i svaki onaj, koji nije njihova uvjerenja on je po njihovu shvaćanju njihov neprijatelj.

Svaki čovjek ima prava, da gleda na političke odnose svojim pogledom i kod toga ima svoje uvjerenje, pa nas to može dijeliti, ali odgojna stvar koju priređuje neko društvo mora biti zajedničko naše.

O uspjehu naših diletanata, prama onome što do sada prirediše ne može se govoriti, a ne može se to ni očekivati, jer prikazivanje igrokaza zahtijeva poznavanje pozornice, sprema i prirodnoga dara. Taj uspjeh ovisi i o režiseru, koji mora da je bar donekle upućen u kazališnu umjetnost. Kod igranja nije dovoljno samo naučiti ulogu i maksimalno oponašati tipove, nego je na prvom mjestu potrebno oživiti se u ulogu koju se igra, da se okarakterise dotični tip, pa da se na taj način i gledaocu duševno uzdigne i dade mu se prigoda da zajedno sa glumcem osjeća. Naši diletanti trebali bi prikazivati što više naših domaćih komada, jer bi se time postigla i druga svrha: upoznao bi se naš narod, koji je rođen u ovoj zemlji sa prošlošću i životom našega naroda u domovini. Nego jedna je poteskoća, kojom bi se naši diletanti morali boriti, a to je pomanjkanje ženskog osoblja. Ovdje rođene Jugoslavenke ne poznaju tolike našeg jezika da bi mogle odigrati ulogu pravilnim jezikom a dječija je jedna važna stvar na pozornici.

Osim toga potrebno bi bilo i publiku putem štampe upoznati sa djelom koje se ima prikazati: rastumačiti joj smisao i cilj komada, da bi oni bolje shvatili i sa većim interesom promatrali umjetničku stranu diletanta. Predstavljanje isto kao i učenje i čitanje služi za kulturno prosvjetovanje naroda pa bi bilo vrlo potrebno, da se već postojeći zborovi usavršavaju i osnivaju novi, koji bi bili sastavljeni od nadarenih lica na zdravoj bazi i jednim ciljem.

OGLASIVANJEM U "DOM I SVIJETU" SIGURAN USPJEH!

S. H. SMITH & CO.,

UNDERTAKER.

281 NEWCASTLE STREET, PERTH.

Tel. B1231 (danju ili noću).

Tel. B3416.

Takodjer 175 Albany Road, Victoria Park.

Pogrebna poduzeća u bilo kojem dijelu države. Automobilna služba. Polakšica u plaćanju, onima, koji su u momentanoj novčanoj krizi.

Umjerene cijene.

— Uzorna služba.

KAPITALISTIČKA AMERIKA.

Gospodarska depresija pogodila je i američke milijunaše. Još godine 1929 imala je Amerika oko 400 gradjana sa godišnjim prihodom od preko milijun dolara. Danas ih ima oko 150, a iduće će se godine jamačno i taj broj smanjiti. Godine 1929 bilo je u Americi oko 45,000 gradjana, koji su imali godišnji prihod preko 50,000 dolara; u godini 1930 taj je broj opao na 38,000, a danas ih ima samo 20,000.

POTROŠCI ZA POMORSKO NAORUŽAVANJE.

U godini 1914 potrošila je Engleska za ratnu mornaricu 51 milijun; današnji su izdaci 76 milijuna.

Godine 1914 Japan je potrošio za svoju mornaricu oko 16 milijuna, a god. 1930 26 milijuna.

U.S.A. je potrošila god. 1924, 42 milijuna, a god. 1930, 78 milijuna.

Talijanski potrošak za tri ministarstva-rata, mornarice i vazduhoplovstva je 56 milijuna ili jedna četvrtina cijelog talijanskog budžeta. Francuski su potrošci za pomorsko naoružanje osobito određeni za izgradnju podmornica. Po statutu od god. 1924 Francuska će sagraditi do konca god. 1936, 90,000 tona velikih podmornica, a 30,000 tona malih. Francuska ima danas 41 veliku podmornicu-31 malih i 7 podmornica za postavljanje mina. Ostali potrošak u vojničke svrhe za god. 1932 biti će za 5 milijuna viši od lanjskoga.

CIVILNI BRAK U ŠPANIJI.

Kao odgovor vladinom nalogu da se priznaju samo civilni brakove, crkvene su vlasti ustale proti tome, ne priznavajući takve brakove i ne dopuštajući, da se osobe vjenčane po tom obredu pokapaju na posvećenim zemljištima.

ZAKON O LIŠENJU VLASNOSTI U ŠPANIJI.

Španjolski je parlamenat izdao zakom po kojemu se konfiskuju imanja svih onih aristokrata, koji su bili pokretači ili sudionici monarhističkog pokreta. Ovaj je zakon stupio odmah na snagu, te su već mnoga velika aristokratska imanja oduzeta.

VELIKE POPLAVE U VOJVODINI.

Veliki prolomi oblaka bili su prošloga mjeseca u vojvodini, koji su prouzrokovali velike poplave, nanijevši ogromnih šteta osobito poljodjelcima. Mnogo je osoba i životinja poginulo od groma.

SREBRNI NOVAC U JUGOSLAVIJI.

U Jugoslaviji je pušten u promet srebrni novac od 10 i 20 dinara. Ovaj će srebrni novac zamijeniti dosadašnje papirnate banknote od 10 dinara. Težina srebrnog novca je 7 grama sa promjerom od 25 milimetara, a onog od 20 dinara je 14 grama sa promjerom od 31 milimetra. Oblik: prednja strana lik kralja Aleksandra sa natpisom: "Aleksandar kralj Jugoslavije," a na stražnjoj strani ima grb kraljevine i cifru "1931"; na desnoj strani "19" na lijevoj "31." Rub je nareskan.

GRAĐEVNA DJELATNOST.

U prvoj polovici ove godine bila je vrlo intezivna građevna djelatnost u svim gradovima u Jugoslaviji.

U Splitu je samo što utrošeno i što će utrošiti oko 60 milijuna dinara. Kuće se ne grade ko do sada, uz pomoć kredita, hipoteke ili sličnim zajmovima, nego isključivo gotovinom, koju je narod digao s banake pred bojazni da

ga ne izgubi, obzirom na nesigurna vremena. Na ovaj su se način građevinari i graditelji zaposlili, a i firme napravile dosta posla.

Ista je pojava i ovdje u Perthu U Perth—u je u što gradnju što podneseno molba za gradnju vise nego ikada posljednjih triju godina, pa naši zidari imaju obilno posla i ako, kako to oni kažu "za toker." Ovu bezposlicu najbolje mogu iskoristiti oni koji imaju nešto novca, da ga ulože u zgrade, jer je materijal za gradnju i rad od 30 do 40 poslo cjeniji nego je bio pred 3 godine.

ROD MASLINA.

Kako javljaju starokrajske novine očekuje se dobar rod maslina u Dalmaciji osobito u okolici Sibenika i otocima. To bi mnogo pomoglo naše siromašno stanovništvo iz ovin krajeva. Uhhvano da neće i ove godine nadoći nekakva elementarna nesreća pa poništiti plod.

Pavao Gorgolov, ruski izbjeglica, koji je ubio bivšeg predsjednika Francuske Paula Doumera, osuđen je bio na smrt i streljan. Za proces je vladao veliki interes i trajao je par dana. Na procesu je bila prisutna i njegova žena, koja je tražila pomilovanje. Nije mu uzeta u obzir duševna abnormalnost, jer je dokazano, da je čin počinio promišljeno i da je nomalan.

U Beogradu je streljan potporučnik Atanasković, koji je bio osuđen po vojničkom sudu kao voda poznate urote u Mariboru. Ostali su optuženi na dužu tamnicu i lišeni časti.

Domenico Bovani i Angelo Sbardeletto, koji su bili osuđeni na smrt jer su upriličili urotu proti Musolium bili su streljani u Rimu po odredu od 22 legionara fasističke milicije.

Ako želite nabaviti dobrog bijelog i crnog vina, obratite se ili pišite na Gdju. A. Rerecich. TEL. MJ 63.

WATSON'S WINES

Direkno iz vlastitog vinograda i podruma u Middle San.
Box 24, Midland Junction. Privatna adresa: 257 Bulwer Street, Perth.

Našim naseljenicima
Osborne Park-a i okolice
preporuča se
A. L. EDDY.

General Storekeeper
Tram Terminus. PHONE B 8852

OSBORNE PARK.
Najbolja, najsavjesnija i
i najbrža posluga.

ZAGORSKI LUKAVAC.

U selu K. u dalmatinskom zagorju bio na župi fra Mijo pošten i stari župnik. Imao je slugu Šimuna, koji je već 20 godina u njegovoj službi i vjernog pasa Lisu, kojeg je nadasve volio. Susjeda Ana prala mu robu i pomagala Šimunu, kad je fra Mijo imao goste.

Šimun je volio kapljicu, ali fra Mijo mu nije nikada ispuštao ključ od podruma, nego bi sam donosio vino, pa je Šimun već dugo snovao da mu se osveti.

Kad se Šimun jednom neposredno nakom te odluke vratio iz M., donio je čudne vijesti, koje su lakovjernog fra Miju zainteresirale. Šimun je ispropovijedao fra Miji, da je vidio u tom selu pasa, koji zna govoriti, a naučio se u cirkusu u Splitu. Već sutra dan pozove fra Mijo Šimuna teško mu izbroji 20 forinta i pošalje ga s Lisom u Split. Kako onda nije bilo prevoznih sredstava, Šimun je išao pješke potežući Lisu za uzicu svračajući se u svaku krčmu putem, pa kad je ispio ono 20 forinti vrati se kući a da Splita ni vidio nije.

Fra Mijo ih opazi a prozora, izadje pred njih te se najprije javi Lisi: Dobro došao Lisane moj!

—Vu-vu-vuvu, javi se Liso, vrteši repom.

—Šimune! Šta je to za Boga?
—Pusti me-tužno će Šimun, sjedne i počne: Došo ja u Split, kad tamo hiljadu pasa . . . nije me mogao doći red . . . zapisa me u knjigu i rekao mi da mogu doći do 15 dana . . .

Prošlo 15 dana, pozove fra Mijo Šimuna, izbroji mu opet 20 forinta i uputi kolima, koja su ovog puta slučajno išla u Split.

Šimun, ko i prvog puta zaustavljao se kod svake krčme i požio sebe i kočijaša, a kad došao u Split veže Lisi kamen o vrat i baci ga u more. Kad ispio novac vrati se kući.

—Šimune! . . . aaaaa Liso? fra Mijo će gotovo plačući.

—Poslušajme gazda, pa ti neće biti žao Lise-Šimun će uvjerljivo.

—Govori, gdje je, je li živ?-fra Mijo će držeći obim rukama Šimuna za ramena.

—Ele da ti kažem u kratko istinu, pa taman na tvoja vrata više ne pristupio-poče Šimun-Kad Lise naučio govoriti ko ja i ti izvan Krsta u Ime Oca i Sina i Duha svetoga (prekrsti se) svratio se je u maastir na užinu, pa ću kući. Tamo ga saletili fratri i pitaš svega i svašta, a jedan ga mladi klerik rapita za sluškinju Anu; poče Lisu otvoreno pričati o vašim odnosima a ja revolver iza pasa, pa u Lisu na.

—Imao si pravo-fra Mijo će potapavši Šmuna po ramenu. I od sada je ključ od podruma visio med drugim ključevima na raspolaganje Šimunu.

CIGANSKI SAN.

Sanjao ciganim, da je na pazaru i prodaje konja. Došao gazda do njega i pita za cijenu.

—Tri hiljade dinara gospodine, ni pare niže.

Pošto trgovac pregledao konja od glave do repa reče:

—Evo ti 1500 dinara.

—Mani-reče cigo.

—Evo to 2000 dinara-konačno ponudi gazda.

—Ni pare niže, ta ovakova konja nema u krajini-reče ponosno cigo Trgovac ode a cigo zaviče za njim.

—Hajde gazda, daj primakni, pa

A. TROUCHET & CO.,
CHEMISTS.

Specijalist za lijekove po naredbi.

Patentirani lijekovi na skladištu.

Ugao NEWCASTLE &
WILLIAM STREETS,
PERTH.

vodi-ali zaviče tako jako, da se je probudio i uvidjevši, da je samo san poviče.

—Daj bogati gazda bar tih 2000 dinara!

KOD ZUBARA.

Zabolio gospodjicu zub, pa podje k zubaru.

—Oh gospodine doktore molim vas pomozite mi i oslobodite me ovih muka; nočas me bolio tako zub, da sam rikala kao konj.

—Žao mi reče doktor-Javam nemogu onda pomoći. Pokušajte kod živinara!

UHVATIO JE U RIJEČI.

Muž ženi poslije kazališta:
—Koja je razlika izmedju auta i tramvaya?

Žena: Ja neznam.

Muz: Onda ćemo kući tramvayem!

UTJEHA.

Olga: Šta misliš, hoće li me on voliti više kad budem udata?

Tinka: Dabome, on je lud za udatim ženama!

ZABUNA.

Ona: Koja je ona nezgrapna, gadna žena u naslonjaču?

On: To je moja žena.

Ona: Oprostite-moja pogreška.

On: Nije, nego moja!

DOKAZ.

Milan: Mlade udovice imaju prednost pred vama djevojkama, jer bolje poznaju ljude.

Marica: Jest, a jedini ljudi, koji bolje poznaju te udovice umrli su.

Hajdmo prijatelju da se napijemo.

Pa drage volje-reče drugi.

Kad su došli na vrata pivnice prvi se tobože opipa kao da je zaboravio novac.

—Eto vidiš nesreće, zaboravio sam novac, a stanujem izvan grada.

—E Bogami ja nemam vremena, da te čekam dok ti dodješ-reče drugi.

SLUŽBENO.

Poručnik: Idi, Ivane, donesi mi duhan.

Ivan: Jest gospodine poručniče! Pođe i donese.

Poručnik: Ali nijesi mi donio papir.

Ivan: Jest gospodine poručniče!

Poručnik: A zašto?

Ivan: To mi nijeste rekli gospodine poručniče!

Poručnik: E onda sam ja lud?

Ivan: Jest gospodine poručniče!

* * *

U staro doba, kad još nije bilo papira, pisalo se na kamenu.

— Zaboga, koliko je onda maraka trebalo za takovo jedno pismo.

* * *

Dragi moj, danas ti je novac sve. Sa novcem možeš napraviti što god hoćeš, a bez novaca ma baš ništa.

Nije istina i bez novaca može se nešto napraviti.

Šta?

Dugovi!

* * *

Učitelj: Gdje si ti rođen Milane?

Milan: Ja nisam rođen gospodine učitelju.

Učitelj: Kako to?

Milan: Ja nemam majku, nego maćehu!

Jedan čovjek je počinio samoubistvo, jer nije mogao razumjeti da je sam sebi djed. To je bilo ovako: On se oženio udovicom, koja je imala kćerku djevojku. U nju se zaljubi njegov otac i oženi ju. Tako je njemu njegov otac postao zet, a njegova pastorka, pošto je žena njegova oca, njegova majka. Kad je on dobio sina, taj je bio šurjak njegova oca i njegov ujak, jer je bio brat njegove majke. Žena njegova oca, a njegove maćeha dobila je također sina i taj je bio njegov brat i njegov unuk. On je na taj način bio muž svoje žene i u isto vrijeme njezino unučće, a kako je u isto vrijeme muž njegove babe bio i njegov djed, to je na koncu on sam sebi bio djed.

TEL. Mj 84—danju ili noću.

WILLIAM SNELL, Funeral Director & Embalmer,
2, 4, 6, The Crescent, Midland Junction.

Sprovadja sprovode u svakom dijelu države.

Ukrašeni vijenci vazda na skladištu. Automobilna služba.

ZNATE LI?

Najstariji vjenčani par na svijetu su supruzi Filipović; koji žive u jednom seocu blizu Niša u Jugoslaviji. Muž je star 117, a žena 115 godina. Oni su se oženili pred stotinu godina.

* * *

Njemačka ima 4700 dnevnika od kojih su 976 partijski organi. Najjači list štampa dnevno 560,000 kopija, a najmanji 55 kopija.

* * *

Velika Britanija treći dnevno cacao-a, da kad bi bilo razdijeljeno na svaku osobu jednako, svaki bi dobio taman po jednu šalicu.

* * *

U deset godina je pučanstvo Indije poskočilo za 33,000,000, tako da sada oni broji 353,000,000 duša.

* * *

Engleski je jezik najrašireniji na svijetu. Govori ga 180 milijuna. Poslije njega najviše govori ruski, naime 140 milijuna. Njemački govore 80 milijuna duša, francuski 70 milijuna, a talijanski i španjolski 50 milijuna.

* * *

Čovječje tijelo ima 213 komada kostiju.

* * *

Prva federalna vlada Australije je sastavljena 1901.

* * *

Riječ "Commonwealth" bila je najprvo predložena po ustavnom odboru na konvenciji god. 1891, kao ime za zajednicu australskih pokrajina.

* * *

Najviša zgrada na svijetu je Metropolitan building u New Yorku, koja je visoka 1 200 noga, a ima 100 spratova.

* * *

Najviše zvono na svijetu je "Car Kolokol" u Moskvi, a teži 3962 amer. centa t.j. 396200 kilograma.

* * *

53 komunisti su deportirana iz Australije otkada je Lyon preuze vladu.

* * *

OSBORNE PARK MEAT SUPPLY

Najbolja vrsta mesa uz gradske cijene.

Dostavlja u kuću i bilo gdje okolic.

TRAM TERMINUS, OSBORNE PARK.

W BALLANTINE,
STOREKEEPER.

WANEROO ROAD-PERTH

Pre poruča se jugoslaven-
skim mušterijama.

J. J. RAPHAEL,
LJEKARNIK-CHEMIST
417 OXFORD ST.
MT. HAWTHORN.

Preporuča se jugoslavenima

A. T. JONES.

42 BEAUFORT ST., PERTH

naprama Police Court.

Ima na skladištu veliki broj dragulja, satova, muzičnih instrumenata i raznih predmeta uz vrlo niske cijene. Naručbama iz vani posvećena naj točnija posluga.

Budite ekonomični i kupite kod najcijenijeg dućana.

JEDNA DOBRODOŠLICA ČEKA VAS KOD.

The Osborne Park Hotel

Dobiju se sve vrste, piva i alkohololnih pića uz gradske cijene.

G. M. NORRISH, Licensee.

Popreko:

1. poljedjelsko oruđe
3. inicijali hr. političara (x 1928)
5. vrst ratničkog oružja
8. vrst konja
9. gora poznata iz biblije
11. začim
12. drvena kuhinjska posuda
14. dolazi svakih 12 sati
15. vrst ribe
17. potrebno svakom gošću
18. velika rijeka
19. sjeme
21. mjesto u Jugoslaviji
23. gorje
27. decaća životinja
29. muško ime
30. usklik
31. ženski spol
32. imaju svaka kola
33. muško ime

KRIŽALJKA br. I.

1	2			3	4		5	6	7
8			9			10		11	
		12					13		
	14					15		16	
17							18		
	19		20			21			
22		23		24	25				26
27	28		29					30	
31				32			33		

Dolje:

1. mjera vremena
2. geografska oznaka
3. musko biće
4. nadzemaljsko
6. poluga oko koje se vrti
7. jedan je na sjeveru, drugi na jugu
9. prikaz
10. sjeme
12. mjesto u Jugoslaviji
13. narodnost
14. ima vatrra
16. dio petrolejke
20. blato
21. prikaz
22. muško ime
24. ima nevjestica
25. vrst ptice
26. dio glave
28. muški rod
30. igračka karta

Onome, koji prvi i pravilno riješi goruju križaljku poslati ćemo na dar jedan roman iz domaće književnosti. Imena svih odgovornika tiskati ćemo u narednom broju.

ODGOVORI I PORUKE.

J. PASALIĆ. Harvey, W.A. Primili smo Vas list. Saljemo prvi broj. Učinite obetano Pozdrav.
 M. ZURIĆ. Kaukapakapa, N.Z. Hvala na informaciji. List Vam šaljemo. Javite se dužim dopisom. Srdačno pozdravljamo.
 S. BULJUBAŠIĆ. Daradee, NQ. Žao nam je dragi zemljače, da na Vaše pismo ne možemo odgovoriti, jer list nije politički, kao što Vam javismo u prvom pismu. Umjesnije bi bilo, da nam pošaljete jedan dopis o tamošnjim prilikama. Prvi smo Vam broj međutim poslali. Pozdrav.

VALUTA.

Jedna engl. funta vrijedi:
 Dinara 202
 Funta australijanskih . . . 24/8
 Dolara 3.47
 Lira talijanskih 67
 Franaka francuskih 88

PAROBRODI ZA STARI KRAJ.

Iz Fremantle: Septembar 5, 19, 21, i 26.
 Oktombar 3, 17, 24, 27, i 31.
Iz Sydney: Septembar 9, 10, 17, i 23.
 Oktombar 7, 15, 15, 21, i 29.

JUGOSLAVENSKI KONUZALT

NALAZI SE U HENRY ST.
 Poštanska adresa: P.O. Box 151, Fremantle.
 Tel. FM 1223.

Uredovni satovi: Ponedjeljak, srijeda i petak od 12—2 po p. Utorak i četvrtak od 2—5 po p. U subotu od 11—1 po p.
 Za prešne slučajeve zovite

Tel. FM 1267.

International Butcher Shop
151 JAMES ST., PERTH.
 Prvorazredna vrsta mesa uz gradske cijene sa dostavom u kuću.
Preporuča se našim domaćinima i restoranima.
 Vlasnici naši ljudi.

KRATAK ODGOVOR "OPLJAČKANOME" & CO.

Pred tri mjeseca napisao je neki idiota u letku "Borbi" članak proti meni. Kao obično počastiše me onim istim epitetima kojim, bilo rad kojeg razloga oni krste sve svoje lične ili "političke" neprijatelje, a kojim njihov riječnik osobito obiluje.

Nema sumnje da je to napisano povodom tiskanja "Dom i Svijeta" u kojem su oni zamišljali svog neprijatelja. Svatko danas može vidjeti da to ne stoji.

Kad je jednom "opljačkani" uvjeren o navodnom nije trebao sramiti se ili plašiti potpisati svog imena, pa bi mu dao prigode razlikovati pojmove. Napadati iz zasjede nije časno ni čovječji.

Ja, međutim neću reagirati na slična pisanja, a oni mogu i dalje nastaviti piskaranjem, jer papir robs! i pednaša sve, pa i takove bljuvotine.

BILIĆ.

ŠIRITE "DOM I SVIJET."

KNJIŽEVNOST

INTIMNA LJUBAV DOSTOJEVSKOGA.

Kći slavnog ruskog pisca F. M. Dostojevskog napisala je knjigu o životu svog oca, pa se drži, da je najljepši dio te knjige, onaj, koji se odnosi na ljubav neumrlog pisca prema Paulini N.

Donašamo ovdje nekoliko izvadaka tog djela.

Študenti su obožavali Dostojevskoga. On im je čitao odlomke svojih djela, a oni su pobožno slušali i širili slavu svog idola. Paulina N., jedan od onih rijetkih študentskih tipova, kakvi se samo u Rusiji nalaze, bila je upozorena na pjesnika. Bila je kćerka bogatih roditelja iz provincije, koji su joj osigurali bezbrižan život u Petrogradu. Ona nije ni najmanje mislila na kakove sredljene študije. Vidjevali su ju u svim predavaonama, ali je dolazila samo zato, da ne izgubi vezu s drugovima. Ona je koketirala, intrigirala, izradjivala političke manifestacije, išla na čelu svake povorke, nosila crvenu zastavu, pjevala marseljezu, grdila kozake, tukla im konje, dobivala zato od strane policije udarce i šamare, proboravila je cijele noći u zatvorima i zato su je študenti slavili kao mučenicu. Naravski, bila je živa pobornica slobodne ljubavi, pa je u tome podučavala na samo riječju, nego i primjerom. Nova evropska kultura, koju je željela uvesti u Rusiju, bila je kod nje istovjetna s jakim kultom Venere. Naravski i ona je pala u vatru općeg oduševljenja za Dostojevskoga. Ona se dugo vukla oko pjesnika, davala mu tajne znakove, koji su ostali nerazumljivi, a konačno mu napisala ljubavnu izjavu, u naivnom, jednostavnom, ali punom poezije listu, koji je Dostojevski čitao sa dubokim ganućem . . . To je bio psihološki momenat. Očevo sreće bilo je na smrt ranjeno zbog nevjere vlastite mu žene. Nije to bila ranjena ljubav, jer on do tog časa uopće nije ljubio, nego ponizujuć osjećaj, da je prevaren. A sad mu se nudilo mlado, svježe, oduševljeno sreće, bez suzdržaja i bez lažnog stida. Njega je dakle ipak mogla ljubiti žena, usprkos njegove prošlosti, usprkos njegovog boravka u tavnici zajedno sa

tatovima i ubojicama. On je bio potresen.

O predživotu i študentskim običajima Pauline nije imao niti pojma, a drugovi su se dobro čuvali, da ga u toj točki objasne. On je krasnu djevojku smatrao slobodnom kćerkom provincije, ponešto smetenom novom naukom o ženskim pravima, kakva se u ono vrijeme navještala u Rusiji. On je znao, da su njegovu ženu Mariju Dimitrijevu liječnici napustili i da će za nekoliko mjeseci moći uvesti u kuću Paulinu. No, moj otac nije imao snage za taj posao. On, koji nikad nije bio ljubljen, nije mogao odbiti tu mladu ljubav, koja mu se bez predrasuda nudila. Kao i Ivan Karamazov, slika i prilika mog oca, tako je i Dostojevski godinama sanjao o velikom putu po Evropi. Dani mlade sreće imali su biti iskorišćeni za to. Evropa je bila za njega samo široko groblje, i on je htio da se pokloni na grobovima velikih pokojnika. Odlazak je bio ustanovljen, ali je pjesnika zadržala u domovini neka stvar sa listom "Vremja." Dva tjedna kasnije pisala mu je Paulina iz Pariza da sad ljubi nekog Francuza. "Sve je medju nama dovršeno. To je tvoja krivnja. Zašto si me tako dugo ostavljao samu?"

Kao bijesan pojurio je Dostojevski u Pariz. Projurio je kroz Berlin i Koln, da nije ništa vidio. Kad se je kasnije povratio na Rajnu, molio je katedralu u Kolnu za oprostjenje . . . Paulina ga je primila hladno, tvrdeći, da je našla svoj ideal muškareca i da se nikad više neće povratiti u Rusiju. Pjesnik je otputovao sam i šuteći. U proljeće je pisala Paulina: Njena ljubav postaje nesretna, jer je dragi vara, ali se ipak ne može otkinuti od njega. Zaklinjala je Dostojevskoga, da joj dodje u pomoć. Pjesnik se nije mogao brzo odlučiti na taj put, a onda se ona prihvatila klasičnog

srestva ruske žene, naime prijetnje sa samoubojstvom. Pun užasa požurio se moj otac u Pariz i počeo sa svoje strane zaklinjati lijepu griješnicu. Ona, da ponešto ohladnjelu ljubav opet rasplamti, uporebila je najteže topove. Jednog jutra, oko 7 sati, ušla je u spavaonicu Dostojevskoga, probudila ga i počela pred njegovim suenim očima de se razmahuje sa ogromnim mesarskim nožem, vičući kod toga: "Moj ljubavnik je kukavica i ja ću mu taj nož zabiti u grlo." Prije toga htjela je sama o tome obavijestiti pjesnika.

Ne zna se stalno, je li se Dostojevski dao zavesti tom vulgarnom tragedijom. Stalno je to, da je savjetovao Paulini, da ostavi nož u Parizu i da s njim otputuje u Njemačku. Paulina nije imala veće želje, i tako se njih dvoje sasama po domaći urede u Wiesbadenu. Moj otac je igrao strastveno na ruleti i bio je sretan, kad je dobio, a osjećao je upravo božancki očaj, kad je gubio. Kasnije su zajedno posjetili Italiju, Napulj i Rim. Paulina se priključivala svim muškarcima, koje je usput susretala, priredjujući time Dostojevskom najveće brige.

Ovaj neobični put opisao je kasnije u romanu "Kockar." Naravno sa promijenjenim okvirom, ali sa pridržanim imenom Paulina. Moj otac se sa Paulinom osvećivao svojoj ženi Mariji, ali je ipak upotrebio sav oprez, da ona ništa ne dozna o tim pustolovinama. On se je htio u svojim vlastitim očima rehabilitirati, ali da kod toga jednoj i sušičavoj ženi ne priredjuje nikakove boli. Jedino su roditelji i neki pouzdani prijatelji znali za taj roman. Taj je vrlo važan za objašnjavanje karaktera nekih svojeglavih i fantastičnih junaku u njegovim romanima. Aglaja, Liza, Grušenjka, i mnoge druge, u stvari su više ili manje točne slike Pauline N . . ."

ADVERTISE IN = = =

"DOM I SVIJET"

The C. & G. Stores,
 TEL. MJ 134. 217 & 219 YORK ROAD,
 MIDLAND JUNCTION, W.A.

Trgovina jestiva, manufakture i željezarije.
 Samo najbolje marke.

Jestiva na skladištu:

Izvršno maslo, šunka i sir.
 I.X.L., O.K. and Rosella marka marmelada i voće.
 Brašno marke PEERLESS S.R. brašno marke "SUN."
 Mekinje, žito i pljeva. po vreći, toni i vagonu.
 Specijalna cijena po vagonu na željez stanicu.

Dnevno svježe voće:

Zastupnik za Cuming Smiths Gnjojivo, krv i kost, Amonijski Sulfat. Gnjojivo za voćnjake i krumpir itd.

Željezarije:

Zastupnik za: YATES, glasovito sjeme za evijeće i porree.
 OLIVER & CHATTANOOGAH plugovi i pluzni dijelovi.
 Krovno željezo, žica za ograde, pletena žica, cement, vapno i sanduci za voće. Čavli, gumene, cijevi, konopi, postaklena (enamaliрана) roba, zemljano posudje. Peći posebni dijelovi. Cricket i potrebštine za tenis.

Manufaktura:

Mi držimo opsežnu količinu manufakture uopće i možemo obdržati Vašu potražnju sa: Robom za odijecu, kitničarijom, raznom donjom robom za ženske i muške, rukavicama, sitničarijom i platnenim artiklima. Roba za odrasle, dječake i djecu. Toaletne potrebštine i papirnica.

Dostavlja dnevno na kuću u grad i okolice.

IZLAZI POČETKOM
 SVAKOG MJESCA.
 GODIŠNJA PRET-
 PLATA 10 ŠILINGA-
 POJEDINI BROJ 9 D.

**DOM
 I
 SVIJET**

CIJENA OGLASA:
 ŠIRINA JEDNOG
 STUPCA, ZA SVAKU
 INČU 3/6
 PRIOPĆENE 6 D PO
 RETKU. ZA DUGO-
 ROČNO OGLAŠIVA-
 NJE OSOBITI PO-
 PUST.

TEL. B3044.
 Za kućne temelje i sve radnje zasjecajuće u zidarsku struku,
 obratite se na
B KLARICH MALEY ROAD, BALCATTA.
 ZIDARSKI PODUZETNIK.
 Solidan rad. Umjerene cijene. Besplatne procjene.

SWAN vina dobiju se kod
Jacoby's Council Club Hotel,
 MIDLAND JUNCTION.
 Podupirite mjestne produkte pijući SWAN LAGER I
 REDCASTLE pivo, kao i mjestna dobra vina.

ANDY DAVIDSON,
 PRVORAZREDNI KROJAČ. ! NAJBOLJE !
 BRENNANS ARCADE, PERTH.

POJEDINI BROJ "DOM I
 SVEJETA" MOŽE SE
 DOBITI KOD:

PERTH, E. Luisini, General
 Store, 215 William St.
 MIDLAND JUNCTION, F.
 Borich, Hairdressing Sa-
 loon.
 OSBORNE PARK, A. L.
 Eddy, Storekeeper.
 SPEARWOOD, H. Hibberd,
 Storekeeper.

Pojedini broj 9d.

Don JELLY CRYSTALS
ARTIFICIALLY COLORED & FLAVORED
DON JELLY CRYSTALS
Great made in the following flavors: RASPBERRY, LEMON, CHERRY, PEACH, STRAWBERRY, ORANGE, PINEAPPLE, GUAVA, LIME.

Fulcreem Co's Custard
VANILLA FLAVOUR
DELICIOUS WITH STEWED FRUIT...
Fulcreem Co's CUSTARD POWDER

Fulcreem Co's LEMON JUICE CORDIAL
Prepared by Fulcreem Co. Ltd. PERTH, W.A.

Fulcreem Co's
PURE FOOD PRODUCTS

Plastowe & Co. Ltd. FC-31-3